

Heimevernets
skole- og kompetansesenter

HUSKELISTE

for lagførere og troppsjef

INNHOLD

1. Stridsteknikk.....s 2
2. Stridsledelse og ildledning.....s 23
3. Oppdrag.....s 35
4. UTS.....s 38
5. Meldingstjeneste og sanitet.....s 42
6. Skyting.....s 49

Rev. 2020-10-22

01 STRIDSTEKNIKK

Innhold

Oversikt	3
Klar til strid, linjeinndeling og pakningsplan	4-
Stridsdriller.....	11-
Form og formforandring.....	15-
Tegn og signaler	17-

OVERSIKT

Stridsdriller alle lag i HV som et minimum skal kunne	
1 Hurtig stillingsbesettelse	x
2 Ild og bevegelse	x
3 Innbrudd og strid i stillingens indre	
<i>3a Innbrudd i ildstilling/grop</i>	
<i>3b Innbrudd i stillingssystem.</i>	
<i>3c Rydding av løpegrover</i>	
<i>3d Strid i stillingens indre</i>	
4 SIBO-stridsdriller	
<i>4a Romdrill(rydding rom)</i>	
<i>4b Innbrudd i bygning</i>	
5 Stridskontakt	
<i>5a Stridskontakt, vinne ildoverlegenhet</i>	x
<i>5b Stridskontakt, begrenset ildåpning</i>	
<i>5c Ildstøtte hurtig angrep</i>	
<i>5d Stridskontakt kort hold Initiating,</i>	
6 Stridsavbrudd	
7 Gjennombryting	
A Klar til strid	x
B Passering av farlig område	
C Forberedt stillingsbesettelse	x
D Reorganisering	x
E Avløsning i fremste linje	

KLAR TIL STRID

Hensikt

1. Klargjøre enheten for operasjoner.
2. Klarlegge enhetens status for sjefer fra Lagfører til Områdesjef.

Når:

1. Før operasjoner - KTS iverksettes **tidligst mulig**, slik at feil og mangler kan utbedres før oppdraget.
2. Under reorganisering

Hvordan:

Inngangsverdier

- Enhetens pakningsplaner for kjøretøy, troppsutstyr og 1.-5.linje for personlig utrustning.
- Enhetens ammunisjonsmengde iht KOP eller SOP.
- Eventuelle justeringer ift ovenstående som troppssjef har beordret for oppdraget.

Utførelse

- 360grader **sikring** etableres.
- Systematisk **kontrollere våpen, ammunisjon, kjøretøy, samband, utrustning, forsyninger, personlig kamuflasje for tilstedeværelse og tilstand**. For laget vil denne kontrollen iverksettes med «**Stridsdrill Alfa – KLAR TIL STRID**».
- Personlig utrustning tas før avdelingsutrustning.
- Kontroller også dine **soldaters tilstand** samt **forståelse** for oppdrag og intensjon ifm SIBIR eller KTS-opptilling.
- Effektivitet oppnås med ansvarsfordeling og en tidsplan.
- Feil og mangler som avdekkes, utbedres på lavest mulig nivå.

Kontroll og rapportering

- For sjefer på alle nivå er **FYSISK kontroll** av KTS nødvendig. Dette er ikke et uttrykk for manglende tillit til undergitte, men en naturlig del av forberedelsene til oppdrag.
- For LF/NLF og TRSJT er laminerte **sjekklister** for KTS status et godt hjelpemiddel.
- Kun **faktisk, nåværende tilstand** rapporteres i KTS avmeldingen.

Lagførers ordre for stridsdrill Alfa, KLAR TIL STRID.

Situasjon	Ordrepunkt	Fra	Til	Ordre	Merknader
Laget skal gjennomføre klar til strid før neste oppdrag.		LF	Laget	REKKE	Den enkelte inkludert lagfører inntar
		LF	Laget	VENDING UTAD TØM VÅPEN	
	Varsling	LF	Laget	Klar til strid. Kontroller. Avmelding til meg om XX minutter. (Sett av nok tid slik at kontrollen blir gjort ordentlig.)	Personlig utrustning og deretter avdelingsutrustning kontrolleres.

HK-416 / MP-7

Sjekkpunkter

- 1. TILSTAND:** Kontroller at pipe, kammer og sluttstykkehode er rent og tørrpusset. Bevegelige deler i metall innoljet. Flammedemper tilskrudd. Kolben låses i ønsket posisjon. Reim tilpasses. Forskjeftet sitter fast. Sjekk tiltrekningsmoment på forskejfteskruen med momentnøkkel. Bajonettfestet fungerer. Magasiner fylles, kontrolleres for bulker og skader på magasinleppene.
- 2. FUNKSJONSTEST:** Ta ladegrep, sett sikringsfløy på "S". Avtrekk skal ikke kunne tas. Sett sikringsfløy på "E". Avtrekk skal kunne tas. Kontrollskyt våpenet.
- 3. SIKTER:** Optisk sikte helt, sitter fast, rene linser, funksjonstest. Juster til hensiktsmessig lysstyrke. Kontroller at stålsikter er hele og i orden.
- 4. Lykt:** Funksjonstest, IR-filter brukes iht avdelingens SOP.
- 5. Laserpeker:** Riktig filter montert. Linser og filter rene. Siktekontroll. Funksjonstest alle funksjoner.
- 6. Monokkelbrakett:** Kontroller at brakett og monokkel kan festes på våpenet.

AG-3

Sjekkpunkter

- 1. TILSTAND:** Kontroller at pipe, kammer og sluttstykkehode er rent og tørrpusset. Våpen og bevegelige deler innoljet. Flammedemper tilskrudd. Bajonettfestet sitter fast, bajonett lar seg feste. F1 kolben låses i ønsket posisjon. Reim tilpasses. Magasiner fylles, er uten bulker eller skader.
- 2. FUNKSJONSTEST:** Kontroller at ladegrep kan tas, kontroller sikring og avtrekk. Kontrollskyt våpenet.
- 3. SIKTER:** Fremsett er rundt, kornstolpen rett. Baksikte helt, sitter fast, roterer. Settes på 2.

MG-3

Sjekkpunkter

- 1. Tilstand: Piper:** Uskadd i munningen og på fortykkelsen ved munningen. Pipe, kammer og låsestykkets styrespor tørrpusset og rene. Kontroller ved å la en skarp patron falle ned i kammeret. Den skal falle helt til rillen. Når pipen snus skal den falle ut av sin egen tyngde.
Bakstykke: Kan lett tas av/på, bufferfjær uskadd, kolben fri for sprekker.
Rekylfjær: Ingen knepp høres når endene bøyes mot hverandre, Endene har ikke gått fra hverandre.
Fjæren skal være lenger enn avstanden fra lokkboltens feste til bakkant av glidekassen.
Sluttstykke: Patronstøterknast og styretapp uskadd, utdrager hel og sitter fast i sitt spor og at fjæren er hel.
Låserullene er uskadd og glir fritt i sporene.
Utkasteren glir lett i sitt spor og er uskadd. Når man presser låserullene inn og trykker på utkasterhylsen skal utkasteren stille ca 1-2mm ut fra sl.stykkets støtbunn.
Tennstempelet er uskadd og glir lett i sitt spor. Med låserullene i ytterste stilling og sl.stykkebærereren i forreste stilling ift sl.stykkehodet skal tennstempelet stikke ca 1mm ut fra sl.stykkets støtbunn.
Utkasterstangen er uskadd og de fire ørene på stangen er ubøyd.
Glidekasse: Påse at styrskindene sitter fast. At kurvestykket er helt og sitter fast. Støvdeksel fjærbelastet. Pipeklaff kan lett åpnes og lukkes. Ladearmen glir fritt i sitt spor. Låsesplint for underbeslagets låsebolt er uskadd. Fremre pipeleie tørrpusset. Rekylforsterkerens låsekinke er fjærbelastet.
Lokk: De enkelte deler virker uten nevneverdig motstand, trykkplate og dens bolt er ikke skjev og tilbringerens styreruller er i orden. Lokkbolten er i orden og treghetslåsen fungerer. Patronlederens styrefløy for bånd og hengselørene er uskadd. Lokklinken låser lokket til glidekassa.
Tofot: Fester i forreste og bakre stilling, lar seg slå sammen. (Truge festes på vinter)
Rekylforsterker: Ren, tørrpusset, skrudd inn så langt som mulig. Dyseåpninger rene.
Reim: Tilstede og tilpasset skytter.

Våpenets innvendige, bevegelige deler oljes inn rikelig. Utvendig - et tynt lag.

- 2. Funksjonstest:** Ved ladegrep blir pipen kastet frem av skyveren med et metallisk smell og avtrekkeren blir ikke hengende i bakre stilling. Sikringen skal uten vanskelighet stilles på «S» og «F» når våpenet er spent.
Avtrekk skal ikke kunne tas når våpenet er sikret. Sl.stykket skal gli fritt i glidekassen og lett frigjøres ved avtrekk.
Kontrollskyt våpenet.
- 3. Siktemidler:** Baksikte sitter fast og sikteskyveren kan beveges uten større motstand, forsiktets setskrue tilstede og forsiktet sitter fast, stilles på stridssikte 300m.
- 4. Tilbehør:** Reservepipe og tilbehørsveske m/innhold tilstede og i orden. Ekstra våpenolje medbringes.
- 5. Ammunisjon og bånd:** Ren, uten skader, riktig båndet.

Minimi

Sjekkpunkter

1. Tilstand:

Piper: Trekk gjennom pipene fra kammerenden. Bærehåndtak – skal låse i tre posisjoner. Fest en tapebit på flammedemperne eller putt en ørepropp i munningen for å hindre forurensning av pipen og mekanismen.

Pipepose – tilpasset og plassert på et hensiktsmessig sted.

Varmeskjold montert og sitter fast.

Kolbe: Lar seg låse i ytre posisjon.

Tofot: – Beina låser i alle posisjoner og i railen på våpenet.

Vertikalgrep: Lar seg låse i alle stillinger.

Sluttstykket: Låser i glidekassen

Reim: I orden og tilpasset skytter

Sjekk at våpenet er vedlikeholdt og at alt metall som ikke er i kontakt med ammunisjon/gass oljes inn.

2. Funksjonstest: Sikring kontrolleres – skal ikke kunne ta avtrekk når sikret. Lukk støvdeksel

3. Siktemidler: Forsikte til stede og i orden på begge piper. Reservesikte på 300 m. Optisk sikte: Sitter fast og har rene linser. Funksjonstestes.

4. Laserpeker/lys: Lys, laserpeker og laserbelyser justert.

Sikkerhetssperre på laserpeker i henhold til oppdrag.

Eventuelle filtre påmontert av/på i henhold til oppdrag.

Kontroller at kabler og trykkbrytere er montert forsvarlig. Bruk tape/strips/festestropp.

Funksjonstest.

5. Tilbehør: Pussesett til stede og etterfylt med forbruk. Som et minimum skal skytteren ha med følgende på alle oppdrag: Skrapeverktøy, pussesnor og oljeflaske med olje. Ett sett ekstra sett batteri til alle enheter som går på strøm.

6. Ammunisjon: Minimum 600 skudd, uten skader og forurensning.

Ammunisjonsbokser / soft pouches er tilpasset, klargjort og kan monteres på våpenet.

Kontroller ammunisjon som andre transporterere for skytteren.

Minimum et fullt magasin (HK416) – til bruk i selvforsvar om man går tom for lenket ammunisjon.

Tillegg til KTS ifm øvelse/trening hvor løsammunisjon skal nyttes:

Rekylførsterker: Montert og funksjonstestet i forbindelse med øvelser.

RFK

Sjekkpunkter

1. Funksjonskontroll	5. Benstøtte	9. Svingningsdemper
2. Tennstempel	6. Sats	10. Ammunisjon
3. Siktemidler	7. Rør	
4. Beskyttelseshetter	8. Tolking	

Sjekkpunkter

1. Våpenet lar seg spenne og avtrekk kan tas
2. Tennstempel ikke er skadet
3. Kikkertsikte er helt, øyebeskytter sitter på og at siktet lar seg feste på våpenet. Reservesikte helt og nattsikte helt.
4. Munnings- og bakstykkehetten er tilstede og i orden.
5. Benstøtten lar seg feste i tre stillinger.
6. Alt utstyr i veske nr.1, 2 og 3 er tilstede og i god stand.
7. Kanonrøret er tørrpusset.
8. Våpenet er tolket
9. Svingningsdemper tilstede og i orden
10. Kontroller ammunisjon, type og antall iht ordre. Ammokogger er tilskrudd og i orden, og pakket korrekt i sekk/på meis iht ordre.
11. Ved behov, siktejustér våpenet.

MØR

Sjekkpunkter

1. Funksjonskontroll	5. Primærsikter	9. Nedre glidekasse
2. Rekylbremser	6. Kolbe	10. Øvre glidekasse med pipe
3. Reservesikter	7. Låsearm	11. Låsepinner
4. Tofot,	8. Rekylfjær m buffer,	12. Magasin

Beskrivelse

1. Ladegrep kan tas. Avtrekk kan ikke tas med sikring på. Avtrekk kan tas med sikring av.
2. Rekylbremser sitter fast. Festeskruer og stopp skiver på plass. Stoppskive mellom pipe og rekylbremser til stede.
3. Baksikte fastskrudd. Front sikte lar seg slå opp, kornring hel og stolpekorn til stede. Sikte lar seg justere i side og høyde. Siktene er hele.
4. Tofot kan monteres og låses til våpen i alle posisjoner. Begge ben kan justeres.
5. Kontroller at siktet er helt og kan festes til skinne på øvre glidekasse.
6. Påse at kolben er hel. Støtteben er til stede og inntakt.
7. Hel og uten skader
8. Rekylfjær og buffer er hele. Rekylfjær og buffer kan beveges fritt i glidekassen uten å henge.
9. Nedre glidekasse er hel og uten synlige skader. Verken bulker eller sprekker. Festepunkt mellom nedre og øvre glidekasse er uskadd. Pistolgrep og avtrekker er hele.
10. Øvre glidekasse er hel og uten synlige skader. Ingen bulker eller sprekker. Alle deler hele og tilstede. Pipen ren og uten skader. Pipeklo/buffer hel og uten skader. Pipefjærer hele og uten skader. Festepunkt mellom øvre og nedre glidekasse hel og uskadd.
11. Tilstede og kan låses i våpenet.
12. Kontroller at samtlige magasin er hele og kan låses i magasin brønn.

40 mm til AG-3 og 416

Sjekkpunkter

1. Innfesting AG	2. Renhold	3. Funksjonstest

1. Granatrøret skal være i inngrep med glidekassens fremkant.
2. Forskjeftepinen som fester granatrøret skal være i.
3. Våpenet skal være rent og uten ytre skader.
4. Det skal ikke være mulig å ta avtrekk med sikringen på.
5. Tennspissen skal ikke stikke ut av tennspishullet etter at avtrekket er tatt.
6. Siktetmidler er uskadet og lar seg justere

M-72

Beskrivelse

1. Ingen ytre skader, buler, sprekker eller hull. Splintene sitter på og er i sikret stilling.
2. Sjekk innfesting for speilrefleksikte.
3. Kontroller speilrefleksikte.

Håndgranater

Beskrivelse

1. Ingen ytre skader, hele og i orden.
2. Sjekk at sikringssplint ikke er rusten eller skadet
3. Kontroller at granat er forsvarlig plassert i stridsvest. Den skal være lett tilgjengelig for hurtig bruk men samtidig forsvarlig plassert.

M-19 og M-100

Sjekkpunkter

1. Kontrolleres	2. Klargjøres

Beskrivelse

Unødvendig emballasje osv legges igjen.

Stridsvest

Sjekkpunkter

1. Våpen og magasiner	4. Bajonett	7. Vann
2. Granater	5. Feltspade	8. Kompass
3. Sanitetsutstyr	6. Nattbriller (NVG)	9. Diverse

Beskrivelse

1. Magasiner: Fulle uten bulker eller skader.
2. Granter: Kontroller alle visuelt. Hel splint. Splint sikret med tape ENO.
3. Sanitetsutstyr i henhold til SOP og plassert likt iht pakningsplan.
4. Bajonett: Sjekk innfesting på Ag. Lett innoljet.
5. Feltspade: Spadeblad med skrue uten skader. Spadehåndtak helt uten skader og innoljet. Kan låses i to stillinger.
6. NVG: Batteri satt i. Funksjonstestet. Kontroll av hode/ hjelm/ våpenfeste.
7. Vann: Fylt iht avd SOP med ferskt vann.
8. Kompass helt og i orden, ingen luftbobler i kompasshus
9. Kontroller annet materiell som kan være aktuelt å ha i stridsvest, kamokrem, briller, brenner, fyrstikker, multiverktøy, lommelykt, tau, hansker, dopapir etc.

Hjelm

Sjekkpunkter

1. Stropper/remmer	2. Tilpasning med NVG	3. Kamuflasje
--------------------	-----------------------	---------------

Vernemaske

Sjekkpunkter

1. Funksjonstest	2. Kontroll av innhold
------------------	------------------------

Beskrivelse

Brukes kun på ordre

Futteral uten skader, godt festet, filterpatron godt i-skrudd på riktig side (links/ recht skytter).

Drikkekork til feltflaske, putepakket rensmiddel, flaskepakket rensmiddel, 2 blokker påvisningspapir, Abc-vernfolder, 30 gram twist og overcast. På ordre: nervegasstabletter og 3 stk atropin autoinjektorer.

På ordre: Tetthetskontroll

På kropp

Sjekkpunkter

Gjenkjenningsmerke

Splint eller håndvåpenbeskyttende vest iht ordre.

I Uniform

Sjekkpunkter

1. Venstre brystlomme	2. Høyre brystlomme	3. Venstre sidelomme
Enkeltmannspakke	Vpl bok/Forsvarets ID-kort, blyant og notisblokk, pakket vannrett	Klesbørste, vindvotter

Stridssekk

Sjekkpunkter

Hel og i orden.	Pakket iht til oppdrag.
-----------------	-------------------------

Beskrivelse

Kontroller sømmer, glidelåser, reimer og klips.

Storsekk

Sjekkpunkter

Hel og i orden.	Pakket iht til oppdrag.
-----------------	-------------------------

Beskrivelse

Kontroller sømmer, glidelåser, reimer og klips.

Kontroller at sekken er tilpasset og korrekt justert.

Nødvendig materiell er lett tilgjengelig, (sag, tau, termos etc)

Øvrig materiell

Sjekkpunkter

1. Samband	4. Sanitetsutstyr	7. Kamonett/pressening
2. PACE	5. Primus/brenner	8. Kart
3. Observasjonsutstyr	6. Telt	9. Pulk

Beskrivelse

1. Kontroll av lading på batteri, ekstra batteri er med. Nettoppkalling til KO. Nødvendig antall antenner. Sambandsdiagram.
2. PACE med ekstra batteri, testes etter satte nøkler til KO.
3. Kontroll av kikkerter. Kontroll av nattoptikk, funksjonstest, ekstra batteri.
4. Prøvebrenning av primus/brenner. Nødvendig drivstoff med på flasker uten lekkasjer. Fyrstikker pakket vanntett.
5. Telt riktig kneppet/uten hull/alle stenger feilfrie/glidelås feilfri. Nok tau, evt ferdigladd plugger.
6. Kamonett og presenninger hele og i orden. Nødvendig antall er med.
7. Nødvendig antall, laminert/pakket i plast, evt escape kart. Patruljer må sørge for at ikke kart eller notater avslører egne avdelinger eller oppdrag.
8. Kontroll av pulk

Lagfører beveger seg fra soldat til soldat

Avmelding	LF	Den enkelte	Avmelding	
Tilbakemelding	G1	LF	LF, Geværmann 1 stiller KTS. Ammunisjon: Har følgende: _____ Status våpen: I orden Mangler: _____	LF noterer og gir samlet avmelding til troppsjef

LAD VÅPEN

Viktige forhold

- At drillen gjennomføres så tidlig at det er mulig å rette på de feil og mangler som avdekkes før oppdragsløsning iverksettes.
- At det er den faktiske tilstand som avmeldes, ikke det laget skulle hatt om alt var i orden.
- At lagfører inspiserer den enkelte og forvisser seg om tilstanden ved selvsyn

STRIDSDRILLER

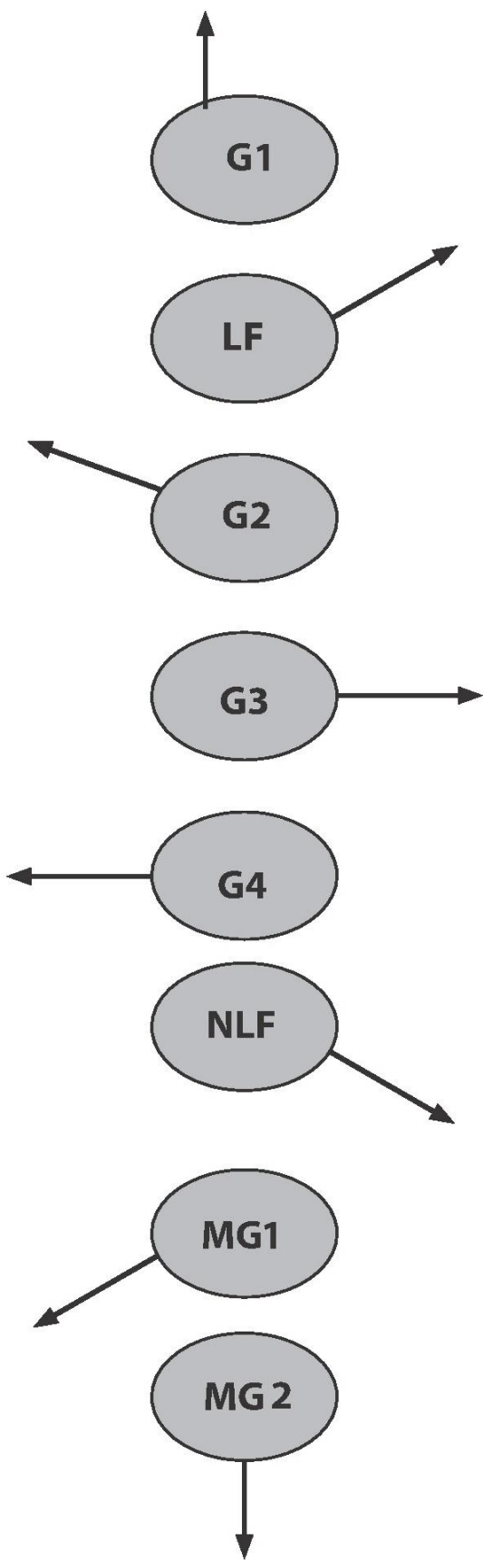
NR	STRIDSDRILL	SITUASJON
1	Hurtig stillingsbesettelse <ol style="list-style-type: none"> Hurtig stillingsbesettelse, front mot..... Linje. (MG høyre/venstre). Stillingsområde fra(v) til.....(h). I stilling/mot stilling. Ildområde, V begrensning..... H begrensning..... Grunnpunkter. Ildåpningsbestemmelder. Rydde skuddfelt og starte stillingsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføres ved holdt. Ved kontakt. Ved hurtig ildoverfall. Ved reorganisering. Ved avsitting fra kjøretøy. Handling ved sammenstøt. Delvis reorganisering/ reorganisering. Ved stillingsgang.
2	Ild og bevegelse <ol style="list-style-type: none"> Linje. Forflytning mot/målangivelse. Ild og bevegelse. Gjenvis. Gjeng 1 dekker, gjeng 2 flytter. 	<ul style="list-style-type: none"> Kan gjennomføres makkervis, parvis, gjengvis eller lagsvis. Kan gjennomføres som overvåket fremrykning uten ild og med lyddisiplin, eller med ild(avhenger om kontakten er etabler eller ei). Kan gis som en minimumsordre/IRFMI .
3	Innbrudd og strid I stillingens indre	Stridsdrill 3 beskriver ulike verktøyene som trengs for å rydde mål med ulike ildstillinger
	3a Innbrudd i ildstilling/grop <ol style="list-style-type: none"> 1: Ta grop, klargjør sjokk/splint. 2: Mottat, melder sjokk/splint når en kaster 2: Treff(eventuelt bom). 2: Storm (2er går på gropen , 1er området rundt). Fra nærliggende ildstilling sikre dypet "Grop tatt". 	<ul style="list-style-type: none"> Laget har ved ild og bevegelse kommet så nær fienden at laget går over til innbrudd. Laget går fra stridsdrillen ild og bevegelse til innbrudd og rydding av en grop. Gjennomføres som regel i makkerparet To grunnteknikker: <ul style="list-style-type: none"> Kaste og storm(mot enkle stillinger). Krype og kast(mot godt bygde stillinger).
4	SIBO-Driller 4a Romdrill (rydding av rom) 4b Innbrudd I bygning	Disse drillene er beskrevet og visualisert I " Håndbok for Militære operasjoner I bebygde områder- Hefte 2 laget»
5	Stridskontakt	Stridsdrill 5 beskriver hva laget gjør i ulike kontaktsituasjoner.

5a	Stridskontakt, vine ildoverlegenhet <ol style="list-style-type: none"> 1. "Kontakt front/H/V/rygg". 2. Soldatene går i dekning. 3. Soldatene går i ildstilling. 4. Med innledningsvis stormild vinne ildoverlegenhet. 5. Beslutte videre handlemåte(bli, trekk ut, frem,rull opp H/V). 	Stridsdrillen skal gjøre laget i stand til hurtig å vinne lokal ildoverlegenhet <ul style="list-style-type: none"> • Med en fiende som umiddelbart lokaliseres. • Med en fiende som ikke straks lokaliseres men der laget kan beskytte et sannsynlig fiendtlig stillingsområde.
5b	Stridskontakt, begrenset ildåpning <ol style="list-style-type: none"> 1. "Kontakt dekning". 2. Soldatene går i dekning. 3. Beslutte videre handlemåte(trekk ut, rull opp H/V). 	Stridsdrillen iverksettes I situasjoner der laget går i stridskontakt: <ul style="list-style-type: none"> • Med en fiende som ikke straks lokalisert og der laget må jobbe med lokalisering før ild kan åpnes. • Med en fiende som er lokalisert men der ROE begrenser lagets mulighet for umiddelbar ildåpning.
5c	Ildstøtte, hurtig angrep <ol style="list-style-type: none"> 1. "Hurtig stillingsbesettelse"(hvis ikke allerede er gjort). 2. Følgende videre handlemåte: <ol style="list-style-type: none"> a. Laget blir i stilling og bekjemper. b. Laget blir i stilling, forsterkes og bekjemper. c. Laget får ildstøtte fra andre lag/enheter slik at de kan løsrive seg. 	Laget har ved hjelp av 5a eller 5b vunnet lokal ildoverlegenhet. Enten selvstendig eller forsterket av andre etablerer de ildbase slik at andre deler av troppen kan manøvrere frem mot fienden eller trekke se ut av området.
5d	Stridskontakt, kort hold <ol style="list-style-type: none"> 1. «Kontakt front/H/V/rygg. 2. «Ildstøt». 3. Gjengvis forflytning. 4. Når kontakten er etablert stormild, deretter hurtig ild. 5. Sjokk nyttes hvis hensiktsmessig. 	Iverksettes i situasjoner der laget går i kontakt med likeverdig og uforberedt fiende på kloss hold i uoversiktlig terreng.
A	Klar til strid - Se egen drill	

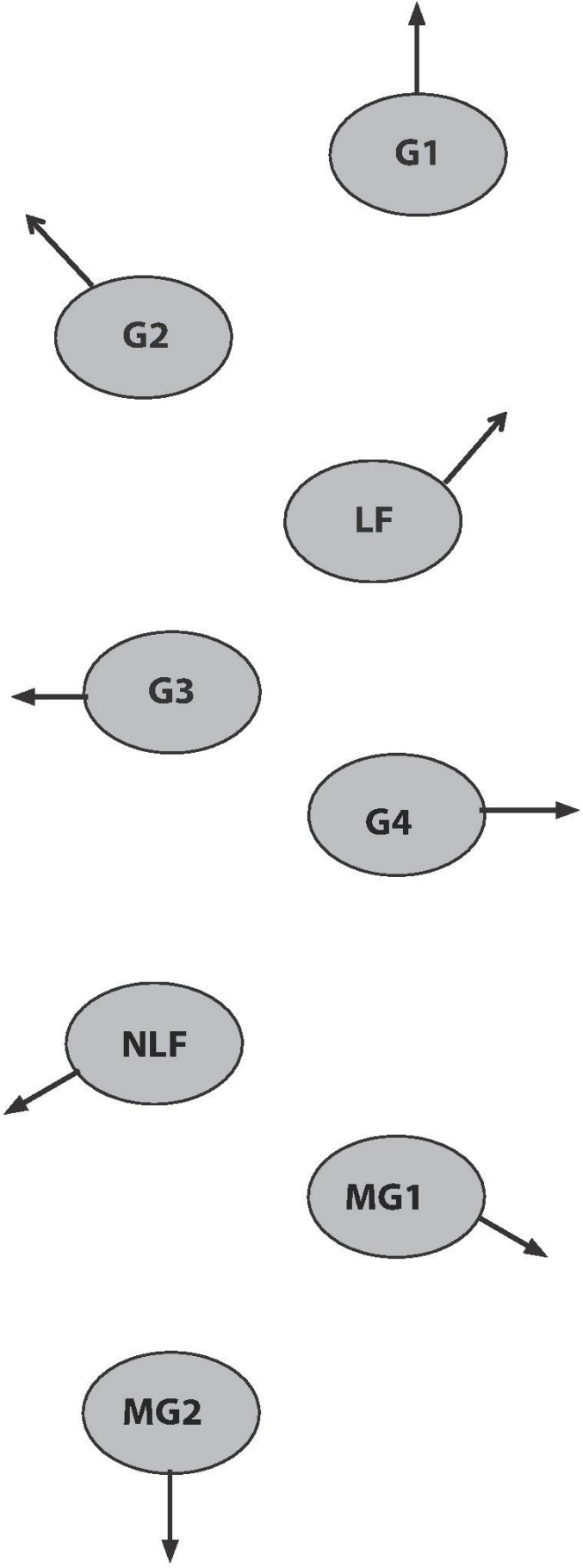
B	<p>Passering av farlig område</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Passering av farlig område». - Samlingsområde på andre siden er... - Gjeng 1 sikrer farlig retning på denne siden, gjeng 2 krysser. - Gjeng 2 sikrer farlig retning fra andre siden, gjeng 1 krysser og trekker til samlingsområde. - Gjeng 2 trekker til samlingsområde. 	<p>Nyttes når laget må passere et område der risikoen for å bli oppdaget og eventuelt beskyttet.</p> <p>Eksempel: veier, gater, myr, åpne plasser, osv</p> <p>Lagfører bestemmer selv hvor stor del av laget som nyttes til sikring(makkerpar, gjeng).</p>
C	<p>Forberedt stillingsbesettelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lagfører detaljreknoserer. - Fremføring av laget til hvile/samlingsområde(skjul og dekke i bakkant av stillingsområdet). - Vaktpost/feltvakt etableres(postinstrukt lages). - Ordre for forsvar gis(kan gis i stilling). - Gjennomfører hurtig stillingsbesettelse. <ul style="list-style-type: none"> o Stillingsområde og avd VPN gruppering. o Ildsektorer. o Grunnpunkt. o Ildåpningsbestemmelser og ildledning. - Stillinger graves. - Skuddfelt ryddes. Sektorvirkende ladninger plasseres ut. - Målkort og ildplanskisse. - Kamouflasje. - Base og hvileområde etableres og kamufleres. - Test av stillingsgang(stille alarm). - Under etablering RØD beredskap, deretter GUL/GRØNN. 	<p>Grunndrill for stillingsbesettelse i forsvar. Kan nyttes til forsvarsstrid, bakhold, sikringsoppdrag, osv</p> <p>Ordren som nyttes for laget i forsvar er SGOSIGIVA.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Situasjon og troppens gruppering • Grunnpunkter • Oppdrag til laget • Stillingsområde og VPN plassering • Ildsektorer • Gruppering MG/AVD vpn • Ildåpningsbestemmelser og ildledning • Vaktposten • Avløsning <p>Kan gjennomføres som lag eller del av tropp/kompani</p>

D	<p>Reorganisering</p> <p>Huskeord for reorganisering er GLEMT</p> <p>Gruppering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laget gjennomfører hurtig stillingsbesettelse. <p>Lokalisering av fienden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprettholder etter ordre strids- eller observasjonskontakt med fienden. LF «oppsummerer» forståelsen hva laget har vært i kontakt med. <p>Etterforsyning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Førstehjelp gis. Laget kontrollerer og omfordeler materiell og ammunisjon <p>Melding til sjef</p> <ul style="list-style-type: none"> • Status melding og anbefaling til sjef(GLA) <p>Tilbakeføring av sårede</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evakuerer sårede personell eller legger dem igjen for å evakuere på bedre egnet tidspunkt. 	<p>Laget reorganiserer for å være i stand til å løse ett nytt stridsoppdrag. Under reorganisering er laget sårbart for fiendtlig motangrep og må derfor sikre seg selv.</p>
E	<p>Avløsning i fremste linje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laget som skal avløse sikrer seg selv i et samlingsområde i tilknytning stillingen. • Laget blir orientert om situasjonen • Avtroppende lag gjennomfører «stille alarm» slik at alle stillinger blir besatt. • Lagfører i påtroppende lag blir med lagfører i avtroppende på detaljrekognosering der følgende går gjennom: <ul style="list-style-type: none"> ○ Lagets gruppering og de ulike stillinger ○ Ildsektorer ○ Grunnpunkter ○ Sektorvirkende ladninger ○ Andre relevante opplysninger • Lagfører tar med seg påtroppende lag, og viser en og en i stilling(dublering) • Den ulike stilling overleverer målkort, postinstruks og orienterer om situasjonen. • Lagfører(e) melder til sjef • Når alle poster har hatt avløsning trekker avtroppende ut til bestemt samlingsområde. • Påtroppende lag justerer/ omgrupperer hvis nødvendig. • Beredskapen justeres(RØD/GUL/GRØNN) og test av stillingsgang(stille alarm) gjennomføres. 	<p>Denne stridsdrillen tar utgangspunkt i en situasjon der avdelingen som blir avløst, ikke er i kontakt. Avløsning i fremste linje under kontakt er langt mer krevende.</p> <p>Prinsippet er likt for lag og tropp.</p>

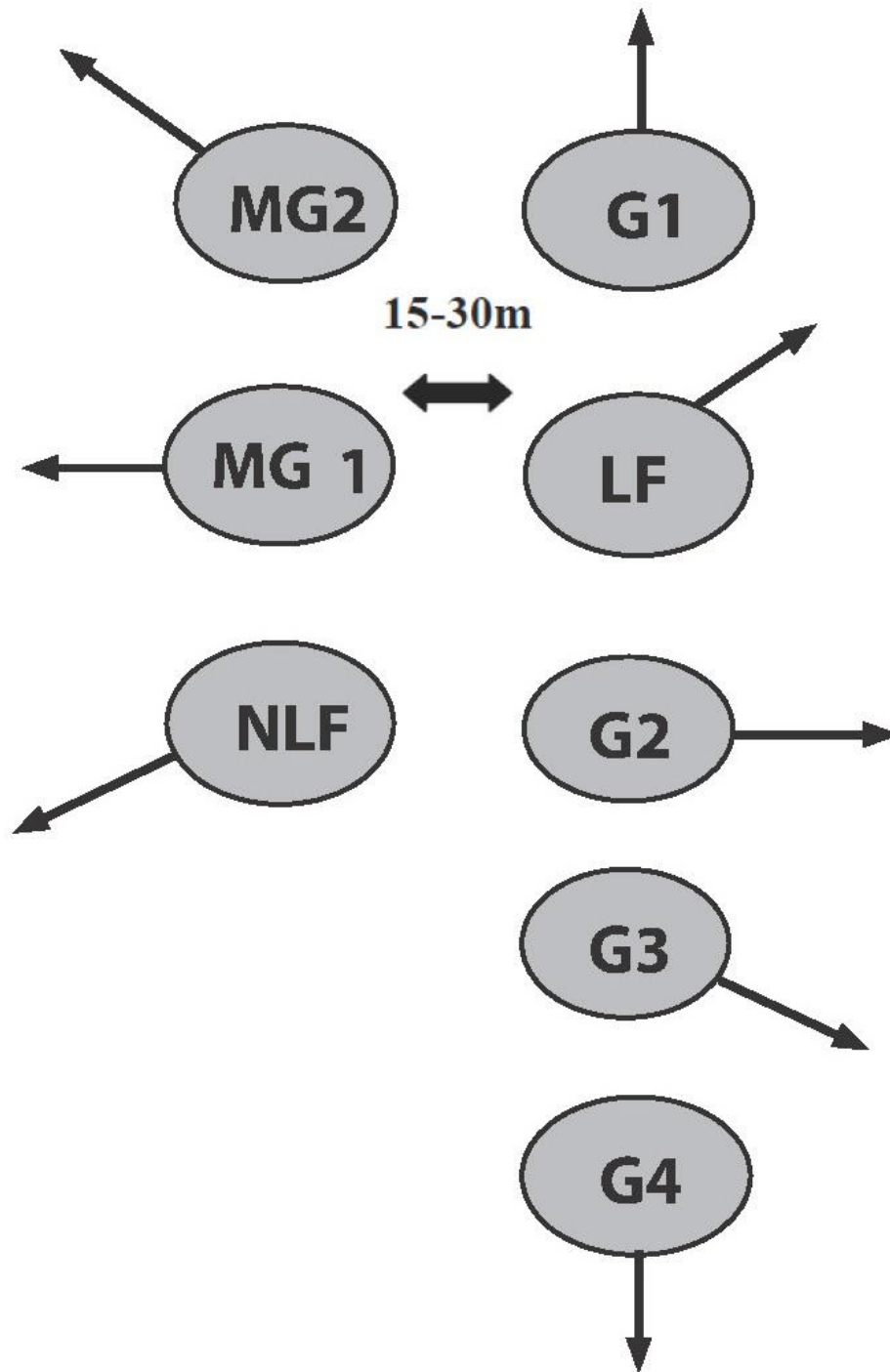
Rekke

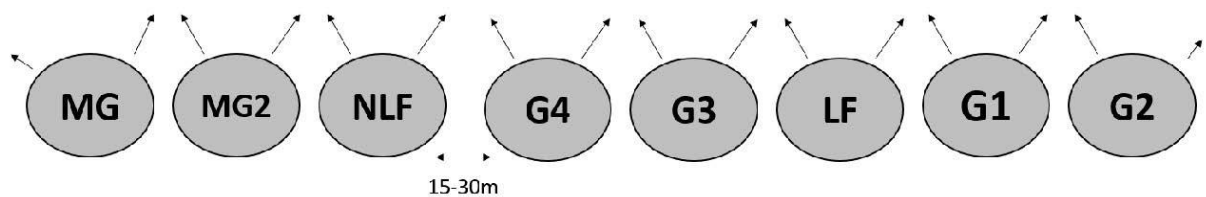
Skytterekke

2 rekker (MG venstre)

Linje

Marsjavstand: Normalavstand enkeltmenn 10 skritt (7-8m), gjenger 15-30 meter (avhengig av taktisk situasjon, terreng og vegetasjon). Hovedhensikten med avstand i gjengene er hurtig å kunne gruppere ut lagets våpen ved en kontaktsituasjon.

Tegn og signaler

Linje

Armene holdes ut fra kroppen, den arm som beveges angir hvilken side MG-gjengen skal være på.

To rekker

Begge armene holdes over hodet. Pumping viser hvilken side MG skal være.

Rekke

Den ene armen holdes strak ut fra kroppen, Den andre rettes oppover. (vises på siden for soldatene)

Skytterekke

Våpenet holdes over hodet. Pekende oppover.

Kileformasjon

Armene skyves skrått ut nedover fra kroppen.

Marsj fremad

Armen beveges fremover med håndflaten i marsjretningen.

Ny marsjretning

Armen holdes ut fra kroppen i 90°. Armen pumpes opp og ned 3 ganger, deretter rettes armen ut i ny retning.

Tett kringvern

Armen holdes på siden av kroppen i 90 grader.

Holdt

Armen holdes strakt opp med håndflaten ut. Brukes oftest under marsj.

Spredt kringvern

Armen holdes på siden av kroppen i 90 grader. Armen pumpes ut og inn.

Større avstand

Strak arm holdes ut fra kroppen med flat hånd. Hånden pumper oppover.

Farlig område

Armen strak 45 grader ned fra kroppen. (Kan kombineres ved å krysse hånd og gevær, for å markere kryssing av farlig område.)

Mindre avstand

Strak arm holdes ut fra kroppen med flat hånd mot låret. Markerte beveger fra 45 grader og inn mot låret.

Ned/ sakte

Armen holdes ut fra kroppen, med håndflaten ned, og pumpes.

MG gjeng

Armen, med knyttet hånd holdes rett opp i været.

Røykgranat (alle typer)

Røykebevegelser foran munnen.

40mm

Hånden slår på forskjefet.

Signalpistol/penn

Venstre arm holdes opp, hvor hånden former som om den skal gripe om en pistol.

M 72

Venstre hånd knyttes, høyre hånd legges over denne. Armene trekkes fra hverandre som en M-72 som åpnes.

RFK- Pansergranat

Armen ut fra kroppen i 90°. Armen slås ned med et markert rykk. Dette tegnet betyr RFK- lad pansergranat.

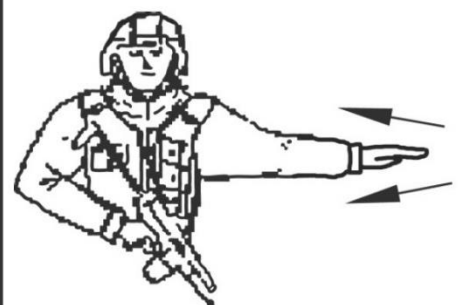
RFK-Spreng anslag

Høyre hånd knyttes og slås inn i vestre håndflate.

RFK spreng temp

Begge hendene formes som for å gripe om noe. Hendene beveges frem og tilbake i motsatt retning.

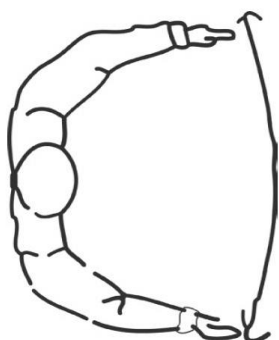
Stans ild

Armen beveges ut fra kroppen, med håndflaten ned, med vannrette bevegelser

I stilling

Venstre hånd 45 grader opp og vippes ned med en bevegelse fremover.

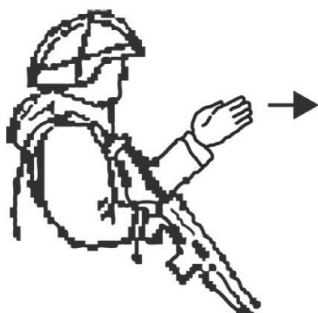
Høyre og venstre begrensning

Bruker begge armene for å vise retning og gir en grov høyre og venstre begrensning. Kan brukes i forbindelse med å angi stillingsområde og ildområde.

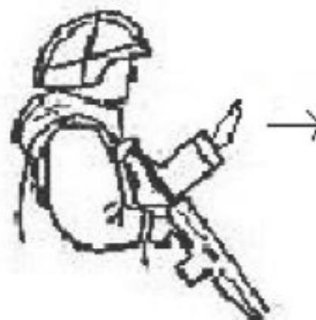
Sikre/Dekke

(Situasjonen angir hvorvidt dette skal være med eller uten ild). Vridende bevegelse av håndflate over pannen/hjelm.

Ild mot mål

Hånd beveges framover i bestemte rykk.

Mot stilling/eksponeringslinje

Venstre hånd beveges fra brystkasse og rett ut. Benyttes for å få laget rett i underkant av eksponeringslinje

Ta stilling/ta mål

Hånd knyttes og bankes på hjelm, for så å peke mot den stillingen eller mål som skal taes.

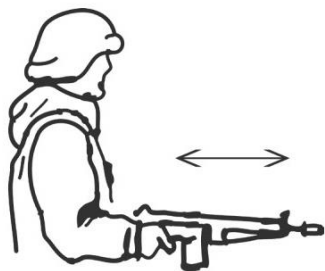
Stilling tatt

Våpen beveges opp og ned gjentatte ganger, i den stilling eller mål som er tatt. (Her kan det godt være at det er kun våpen som synes, kan kombineres med flagg.)

Reorganisering

Hånden slår markert, gjentatte ganger på pistolgrepet.

Fi i den retning

Våpenet støtes gjentatte ganger mot den retning fienden er.

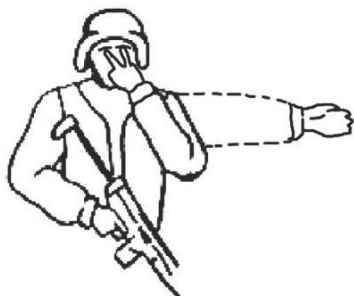
Sjef / På kommando

To fingre peker på skuldreklaffene. Betyr at den som peker vil ha frem sjef, eller vil ha utførelse av ordre på kommando.

Tall

Hånden holdes opp eller ned. Opp:= hundre Ned:= ti (under hundre) Eks her; 200.

Observer/Se etter

To fingre peker på øynene, deretter rettes armen ut i den retning som skal observeres. (Kombinasjonen av tegnene I STILLING og OBSERVER, betyr i observasjonsstilling)

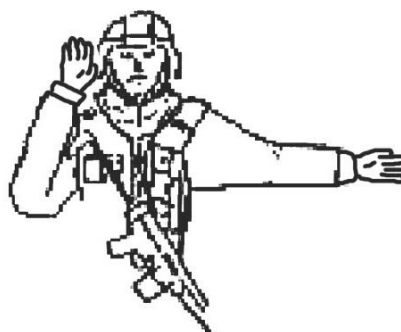
Trenger ammunisjon

Magasin holdes opp ved hodet.

Ingen observasjon/lkke skudd felt.

Hånden holdes foran øynene.

Lytte / Hører lyder i retting

Kun hånd opp til øre ved ordre om å lytte etter. Lyder høres, angis retning med vestre hånd sammen med høyre hånd opp til øre.

Forstått / mottatt

Armen holdes opp med håndflaten ut.

Samling

Begge armene i været, som lager sirkler i luften.
Samlingspunkt: Kun venstre arm i været, som lager sirkler i lufta og peker der hvor samlingspunktet er.

Egne styrker

Slå med knyttet neve på hjertet, deretter angi retning med samme hånd hvor andre egne er lokalisert. (Bør angis med retning og avstand.)

Infanteri

Beveg fingre som to bein som går.

Sivile

Stryk opp og ned på strak arm. (Bør også angies med retning, avstand og antall.)

Panser

Begge hender former en stor T.
(Tegn for både STRV og SPV)

Transport

Beveg hånden vannrett. Beskriver alt upansret kjøretøy

Splint

Sjokk

Flash

02 Stridsledelse og ildledning

Innhold

LF ordre.....	24
Målangivelse og ildledning	27
Etableringshjul.....	28
Postinstruks.....	29
Beredskapsgrader	30-
Befalets momentliste	32
Avstandskort.....	33
Rekkevidde.....	34

LFs minimumsordre:

Normalt gir troppsjefen en fullstendig 5-punktsordre til samlet tropp. Dette sikrer at informasjonen ikke blir filtrert gjennom LF nivået. Når troppsjefen har gitt samlet ordre til troppen utfyller LF denne ordren med sin minimumsordre. Hvis troppsjefen ikke har anledning til å gi ordre til samlet tropp gir LF en 5-punktsordre til hele laget.

Minimumsordren i angrep **IRFMI** inneholder følgende:

- I** Innledning (hva skal laget oppnå)
- R** Retning (til fienden og retning på manøver)
- F** Formasjon (feks, rekke, linje, skytterrekke)
- M** Metode (feks kontinuerlig marsj, gjengvis)
- I** Ildledelser
- Innbruddssted

Minimumsordren i forsvar (**SGOSIGVA**) inneholder følgende:

- S** Situasjon og gruppering i troppen
- G** Grunnpunkter
- O** Oppdrag til laget
- S** Stillingsområdet og våpenplassering
- I** Ildsektor (venstre og høyre begrensnig)
- G** Gruppering MG (gjelder kun geværlag)
- I** Ildåpning - ildavbrudd
- V** Vakt hold og bestemmelser for vaktposten
- A** Avløsning

Lagførers ordre

Lagførers ordre gis av lagfører før oppdraget iverksettes.

Lagførers ordre gies i form av en;

- Fempunktsordre
- Minimumsordreforsvar (SGOSIGVA)
- Minimumsordre angrep (IRFMI)

Under ser følger eksempler på momenter en bør ta med i planen i de enkelte oppdragstypene.

Statiske oppdrag

- stillingsområde til laget
- grunnpunkter
- ansvarsområde for laget (ildsektor)
- bestemmelser for ildåpning
- vakt hold og bestemmelser for vaktposten
- avløsning.

Offensive oppdrag

- plassering i troppen
- formasjon ifm forflytning
- bruken av lende
- stillingsområde laget skal nytte
- evt sted for innbrudd i målområde
- bestemmelser for ildåpning.

Patrolje oppdrag

- organisering av patroljen
- tid og sted for inn/ utpassering
- rute som skal følges
- handling ved kontakt
- opptreden på målet
- tegn og signaler
- bestemmelser for ildåpning.

5 pkt ordre Lagsnivå

1 SITUASJON

a) Motstanderen:

Alle kjente opplysninger om trusselen troppen vil kunne komme i kontakt med:

- hvem er det
- signalement
- hvilke kapasiteter innehar motstanderen og hvordan vil han opptre mot oss.
- hans sannsynligste og farligste handlemåte mot oss

b) Andre egne styrker

c) Underleggelser og avgivelser

2. OPPDRAG

Oppdraget til laget

3. UTFØRELSE

Hvordan skal laget løse sitt oppdrag og hvem skal gjøre hva.

4. ADMINISTRASJON OG FORSYNINGSTJENESTE

Skal minimum inneholde plan for sanitet.

5. STRIDSLEDELSE OG SAMBAND

a) Samband:

b) Stridsledelse:

Melding

- DTG
- Fra
- Til
- Hva
- Hvor
- Når
- Hvorledes
- Underskrift

PIKSIB

- Planlegge
- Iverksette
- Kontrollere
- Støtte
- Informere
- Bedømme

Lendevurdering AKVODS

Faktorer ved lendevurd.

- A** - Adkomstveier
- K** - Kunstige og naturlige hinder
- V** - Viktig lende
- O** - Observasjon og skuddfelt
- D** - Dekning og skjul
- S** - Slutninger

Objektsikring - De tre prinsippene som skal vektlegges er:

- Sterkest mulig sikring av vital del
- Tidligst mulig deteksjon
- Hurtigst mulig reaksjon

GLA-melding

Dette er en enkel og hurtig melding som bør gis uopfordret jevnlig og som kan nyttes på alle nivåer. FTF/TRSJ kan anmode om dette fra sine lagførere. Lagførere og troppssjefer oppdaterer hverandre sideveis med denne raskt.

G	GRUPPERING, hvor er jeg gruppert, hva kan jeg observere og/eller dekke med ild, blindsoner?
L	LOKALISERING av fienden inkludert en tilbakemelding på hva vi har påført fienden av tap. Hva har vi sett, hvor er han sist sett, hva gjorde han?
A	ANBEFALING om hva avdelingen bør gjøre i forbindelse med egen disponering, bruk av støtteressurser og støtte fra naboavdelinger.

PRINSIPPER FOR ANGREP:

- Handlefrihet
- Overraskelse
- Kraftsamling
- Hurtighet
- Enkelhet

MÅLENE BEKJEMPES I FØLGENDE REKKEFØLGE:

1. **Svært farlige mål** er mål som har kapasitet til å slå deg ut og som synes å være i ferd med å engasjere deg.
2. **Farlige mål** er mål som har kapasitet til å slå deg ut, men som i øyeblikket ikke engasjerer deg.
3. **Mindre farlige mål** er mål som ikke har kapasitet til å slå deg ut, men som kan melde din posisjon til andre som kan det.

FIENDEBESKRIVELSE, STANDARDISERTE UTTRYKK:

- STRIDSVOGN** Alle typer stridsvogner \ panserjagere
SPV Alle typer stormpanservogner
PANSER Alle andre typer pansrede kjøretøy
TRANSPORT Upansret kjøretøy
INFANTERI Personell på bakken
PVRAK Styrte PV-våpen
PV PV-kanon og nærpanservernvåpen
MG Mitraljøse i stilling
FLY Alle typer fly
HELIKOPTER Alle typer helikoptre

Troppssjefens ildoppdrag

Ildeffekt	Forklaring	Utførelse
Nedholdende ild	Nedholdende ild skal holde fienden nede og hindre at han flytter, trekker ut eller forsterkes, og nyttes ofte etter at vi har oppnådd ildoverlegenhet. Lagene varierer mellom vanlig og hurtig ild basert på fiendens reaksjonsmønster.	Troppssjefen gir lagfører ordre om hvilken effekt han ønsker i målet, og over hvor lang tid. Lagføreren vurderer ut fra indikatorene hvilken ildhastighet laget må holde for å oppnå effekten. Lagføreren benytter derfor aldri nedholdende ild eller dekningsild i sine ildordrer til laget.
Dekningsild	Dekningsild har til hensikt å midlertidig nøytralisere fienden over et kortere tidsrom. Dekningsild brukes når egne avdelinger må eksponere seg for fiendtlig ild. Dette krever høy ildhastighet. Som hovedregel benyttes hurtig ild, men lagene kan variere mellom stormild og vanlig ild ut fra lagførers vurdering av effekten som oppnås.	Ildeffekten kan være vanskelig å bedømme. De viktigste indikatoren er: Volumet på fiendens ild, øker eller reduseres den? Effekten av fiendens ild, skyter han blindt eller treffer han? Antallet stillinger som fortsatt er effektive: Skytes det fra færre stillinger en før?

Ildhastigheter i laget

Ildhastighet	Forklaring:
Vanlig ild (Skudd per min)	Standard ildhastighet med mindre annen ordre blir gitt. Hensikten er å beskytte fienden over tid
10	25
HK	MG
Enkeltskudd. LF kan gjennom enkeltordrer redusere antall skyttere. Initieres med enkeltskudd.	
Hurtig ild	Hensikten er å støtte andres lags manøver, eller for å legge sperreild.
30	100
HK	MG
Initieres med trippelskudd deretter roes tempoet slik at ildhastigheten opprettholdes iht skudd pr minutt. Det er viktig at manøvrerende lag fysisk hører at ilden økes ved overgangen til hurtig ild.	
Storm ild	Storm ild nyttes på korte hold under kritiske situasjoner når fienden angriper og er på håndgranatavstand, eller under sammenstøt/kontakt.
60	200
HK	MG
Skytterne benytter automatild, og ammunisjonsinnsatsen blir meget høy.	

MÅLANGIVELSE:

GRAB

Grunnpunkt
«Grunnpunkt FURU»

Retning
«Venstre klokka 10»

Avstand
«100 meter»

Beskrivelse
«SPV i stilling»

EMU:

(Ildordre, fullstendig, gis til LF/gruppesjef/ildbaseleder)

Enhet		Hvem ildordren gjelder for.	«Ildbase»
Målangivelse	Målbeskrivelse	Grunnpunkt, retning, avstand, beskrivelse	«Grunnpunkt MAST, venstre klokka 9, 50 meter, infanteri i stilling»
Utførelse	Våpen	Gis dersom ordren gjelder spesifikke våpen i laget.	«MG»
	Ammotype		
	Tid	Ved behov angis når ilden skal iverksettes og hvor lenge ilden skal virke.	«om 1 min»
	Ammo innsats	Ved behov angis hvor mye ammunisjon som maksimalt kan benyttes for å løse oppdraget.	
	Ildhastighet/effekt	På lagsnivå benyttes kun ildhastighet.	«Dekningsild ild, mens vi krysser veien»
	Ildsart	Angis ved behov for å regulere ilden fra	«Hurtig ild»

ETABLERINGSHJUL

Innen 15 min:

Forberedt/hurtig stillingsbesettelse gjennomført
Ildledelse koordinert i troppen
Vakthold etablert
Telt plass tatt ut
Graving av dobbeltgroper iverksatt

Innen 30 min:

Ildområde i troppen sydd sammen
Koordinering med nabo-tropper ferdig
Postinstruks ferdig
Avstandskort ferdig
Ildsektorer i groper merket med pinner

Innen 60 min:

Telt oppe med varme
Groper ferdige til knestående skytestilling
Patruljering av forterreng gjennomført hvis beordret
Kamuflering iht. marsjberedskap gjennomført
KTS gjennomført
Vaktlister ferdige

Innen 120 min:

Alle spist
Våpen, nattoptikk og kjøretøy vedlikeholdt
Kritisk materiell talt og behov innmeldt
LF meldt status til TRSJ
«Stand-To» gjennomført
Troppens ildplanskisse klar

Postinstruks

Postinstruksen må vedlikeholdes og ajourføres så fort situasjonen endrer seg.
1 eks i stillingen og 1 eks i tellet. Vaktlisten skrives av NLF

Betydning		Eksempel																		
S	Situasjonen i ansvarsområdet	<ul style="list-style-type: none"> Hva er det som ventes inn mot <u>mitt ansvarsområde</u> Hvor er det sannsynlig at fienden kommer Med hvilken styrke kommer han Når kommer han 																		
O	Området som skal overvåkes	Venstrebegrensning: Høyrebegrensning: Grunnpunkter:																		
L	Lendet omkring posten	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan er terrenget rundt poststedet Er det noen områder som man kan komme seg skjult og dekket inn mot vårt ansvarsområde. 																		
O	Opptreden på poststedet	<ul style="list-style-type: none"> Ildåpningsbestemmelser Hvordan skal vaktposten opptre (liggende, stående osv..) Bruk av tegn, signaler samband Hvilket antrekk og utrustning skal vaktposten bære eks <table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Lange drag i snora</td> <td>>></td> <td>LF frem til poststedet.</td> </tr> <tr> <td>Korte drag i snora</td> <td>>></td> <td>Laget i stilling</td> </tr> <tr> <td>Lysrakett</td> <td>>></td> <td>Kun Trsj ordre</td> </tr> <tr> <td>M19-ladninger</td> <td>>></td> <td>Kun i selvforsvar</td> </tr> <tr> <td>FI patruljer</td> <td>>></td> <td>Skal passere men LF varsles</td> </tr> <tr> <td>Sivile</td> <td>>></td> <td>Passerer uanmeldt</td> </tr> </table> 	Lange drag i snora	>>	LF frem til poststedet.	Korte drag i snora	>>	Laget i stilling	Lysrakett	>>	Kun Trsj ordre	M19-ladninger	>>	Kun i selvforsvar	FI patruljer	>>	Skal passere men LF varsles	Sivile	>>	Passerer uanmeldt
Lange drag i snora	>>	LF frem til poststedet.																		
Korte drag i snora	>>	Laget i stilling																		
Lysrakett	>>	Kun Trsj ordre																		
M19-ladninger	>>	Kun i selvforsvar																		
FI patruljer	>>	Skal passere men LF varsles																		
Sivile	>>	Passerer uanmeldt																		
A	Avløsning	<ul style="list-style-type: none"> Når skal avløsning være Hvem skal avløse vaktposten Rutiner for avløsning 																		
P	Poststedet	<ul style="list-style-type: none"> Hvor er vaktstillingen plassert (i lyse og i mørke) Hvilket utstyr skal være tilstede i vaktstillingen Hvilken vei benyttes inn/ut av stilling 																		
E	Egne avdelinger og naboposter	<ul style="list-style-type: none"> Hvor er naboposten plassert og hvilket lag er det Hvor er nærmeste ildstilling og ildsektor Hvor er resten av troppens lag og nabotroppen 																		
F	Feltrop	Feltrop/flashcode overleveres muntlig ved vaktbytte																		
E	Egne patruljer	<ul style="list-style-type: none"> Har avdelingen patruljer ute Når ventes de tilbake Hvor skal de innpassere 																		

Standard flaggsignal: Flere land i NATO bruker følgende merkesystem for flagg:

Flaggfarge	Betydning	Merknad
RØD	Innbruddpunkt	Legges i døra, vinduet, stillingen etc laget bryter inn.
GRØNN	Klarert.	Legges ved innbruddpunkt samtidig som det røde flagget flyttes frem til det sted man har klarert til. Lagfører har rød vimpel som han markerer egne fremste med i forbindelsesgangene.
BLÅ	Behov for ingeniørstøtte	Man oppdager minefelt, minefeller eller hindre etc. og man ønsker å få frem ingeniør for å hjelpe laget videre.
GUL	Sanitet	Trenger sanitetsstøtte/evakueringsstøtte

Beredskap Generelt	Trusselnivå
Grønn	Liten eller ingen fare for sammenstøt med fienden
Gul	Fare for sammenstøt med mindre fiendtlige styrker (oppklarings- og sikringsstyrker)
Rød	Stor fare for sammenstøt med fienden
Alarm	Kontakt nært forestående eller allerede etablert

Beredskap under forflytning	Tiltak
Grønn	Tempo kan prioriteres under fremrykning
Gul	Forflytning skjer på stridsformasjon, hovedsakelig kontinuerlig. Sikkerhet må i større grad prioriteres
Rød	Forflytning skjer på stridsformasjon. Overvåket forflytning bør benyttes
Alarm	Kontaktdrill iverksettes og tiltak for å nedkjempe fiendtlig motstand eller omgå fienden iverksettes

Marsjberedskap	Tiltak
5 min	Lagene hviler på/ved kjøretøy, og er klare.
15 min	Lagene hviler i telt med fyring. Kun liggeunderlag medbringes i telt. Resterende utstyr pakket på kjøretøy. Kjøretøy og telt delvis kamuflert.
30 min	Laget hviler i telt med fyring. Kun sovepose og liggeunderlag medbringes i telt. Resterende utstyr pakket på kjøretøy. Kjøretøy og telt kamuflert.
60 min	Full etablering (BC, varslingsbluss, M19/M100, TP6 osv.), aktive sikringstiltak(streif, op, lyttepost, osv) iverksatt.

Beredskap i base eller forsvar	Tiltak
Grønn	<ul style="list-style-type: none"> - Troppen bemanner 2-4 vaktposter med avdelingsvåpen på bakken (ev. på vogn). Enkeltpost i lyse/dobbelpost i mørke og nedsatt sikt - Ev. lytteposter, OP-er, adgangskontroll eller streifvakter iverksettes - Kamuflasjetiltak gjennomføres - Øvrige mannskaper kan trene/hvile/drive vedlikehold
Gul	<ul style="list-style-type: none"> - Hvert lag bemanner en vaktpost med avdelingsvåpen på bakken (ev. på vogn) slik at alle troppens sektorer dekkes. Enkeltpost i lyse/dobbelpost i mørke og nedsatt sikt - Ev. lytteposter, OP-er, adgangskontroll eller streifvakter iverksettes - Kamuflasjetiltak gjennomføres - Øvrige mannskaper kan hvile/drive vedlikehold. Minimum 50% av disse skal være klare til å umiddelbart å iverksette stillingsgang
Rød	<ul style="list-style-type: none"> - Alle troppens avdelingsvåpen skal til enhver tid være bemannet - 50% av avdelingen skal i stilling. Øvrige mannskaper skal ha utstyr på og være klare til umiddelbart å gå i stilling
Stille alarm	<ul style="list-style-type: none"> - Varsling må skje lydløst og udetektert - Alle våpen (og vogner) bemannes - Stillingsgang iverksettes minst mulig eksponert med hele troppen - Troppen iverksetter ildgivning iht. bestemmelser for ildåpning
Alarm	<ul style="list-style-type: none"> - Varsling i form av rop og melding på radio «ALARM - i stilling» - Alle våpen og vogner med våpenplattform bemannes - Troppen iverksetter hurtig stillingsgang - Troppen iverksetter ildgivning iht. bestemmelser for ildåpning - «Stille alarm» kan gjennomføres, hvis mulig. Dvs stille stillingsgang

Luftvernberedskap	Tiltak
Grønn	Ingen spesielle tiltak.
Gul	Kamouflasje, spredning, Skytter på aktuelt våpensystem tildeles sektor mot himmel/horison.
Rød	Skytter utvider observasjonssektor mot himmel/horison. Spredning, skjul og dekning (nedgravde stillinger i forsvar, spredning hvis fremføring til fots eller upansret)
Alarm	Utfører drill, varsler andre

CBRN-beredskap	Tiltak
INGEN/0	Ingen spesielle tiltak
Lav ABC	ABC-anlegg funksjonstestes. og filter innmonteres. Vernedrakter og vernemasker medbringes i vogn. Utstyr som ikke benyttes, pakkes ned på beskyttet sted.
Middels A	ABC-anlegget klargjøres og prøves. Dosemålere fordeles. Periskop som ikke benyttes, tildekkes. Utstyr som ikke er i bruk, pakkes ned mest mulig trykk-, varme- og strålesikkert.
Høy A	Personell sitter opp. ABC-anlegg på, luker skalkes. Vogn kjøres i dekning, front mot antatt nullpunkt. Girvelger i nøytral, parkbrems av, motor på. Tårn 6. Radio skrur av, intercom opprettholdes. Siktedeksel og periskop lukkes.
Middels BC	Personell bærer vernedrakt og påvisningspapir. Hansker, vernemaske og dosemålere medbringes på kropp. På ordre inntas tabletter mot nervegass. Under forlegning etableres ABC-varslingspost. Aktivitet bort fra vognen minimaliseres. Utstyr som ikke benyttes, pakkes bort og tildekkes.
Høy BC	Personell på bakken tar dekning. Varsler: « GASS, GASS, GASS ». Verneutstyr og påvisningspapir tas på, makkerkontroll gjennomføres. Besetningen skalker luker og kjører ABC-anlegg Høy ABC-beredskap vil slite på mannskapets utholdenhet og på rensfiltrene. Dette begrenser varigheten av beredskapstrinnet.

BEFALETS MOMENTLISTE

Oppdragsløsning:

- Oppdraget skal løses iht intensjonen.
- Sjefens plassering (uansett nivå) styres av to faktorer:
 1. Der hvor han/hun har best situasjonsoversikt.
 2. Der hvor han/hun på best mulig måte kan påvirke situasjonen (striden).

Omsorg for dine menn:

- Holder du personellet godt orientert hele tiden?
- Får dine menn varm mat og drikke?
- Kontrollerer du personlig føtter og hygiene, treffer du tiltak mot frostskafer (Sibir)
- Påpeker, kontrollerer og følger du opp orden og hygiene i leir og i felt?

Vedlikehold:

- Daglig rutinemessig innoljing og vedlikehold av våpen (texas)?
- Kontrollerer du optikk (Las Vegas) og kjøretøy (Detroit). Er kjøretøy ryddet og tanket?
- Kontrollerer du dine soldaters utrustning?
- Kontrollerer du og sjekker at laget utrustning er i orden, fungerer og vedlikeholdt?
- Kontrollerer du at det er fylt opp vann, drivstoff, rødsprit, olje i alle beholdere?
- Reparerer og rapporterer du skader og mangler til troppsjef?

Kontroll under feltforhold:

- Er laget iført riktig antrekk og utrustning som beordret fra troppsjef? Bæres og brukes det korrekt?
- Kjenner soldatene i laget beredskapsgradene og vet hva det betyr? Er feltropet kjent?
- Er postinstruks klare og er de gjennomgått med laget, er vaktposten på plass og vet han hvordan han skal opptre i alle situasjoner?
- Kjenner alle i laget grunnpunktene, bestemmelser om ildåpning, opptreden overfor fly (både egen og fiendtlige) og opptreden ved bruk av ABC stridsmidler?
- Er alle soldater tildelt ildstilling og ildsektor?
- Er alt tilstrekkelig kamuflert, personell, stillinger, telt og kjøretøy?
- Lar du det gå rutine i å følge opp og kontrollere alle ordrer som du gir?

Vaktposten:

- Er vaktposten kontrollert, følgende utstyr bør være der:
- Mg-3 med 600 skudd+res pipe og tilbehør, kasse\sekk til ammo, olje og rødsprit.
- Postinstruks, avstandskort og vaktliste.
- Liggeunderlag, jervenduk og kamonett.
- Kikkert, nattoptikk, lommelykt.
- Varslingsnøre og samband.
- Ved behov sektorladning, snublebluss, lysraketter, håndgranater og M-72.

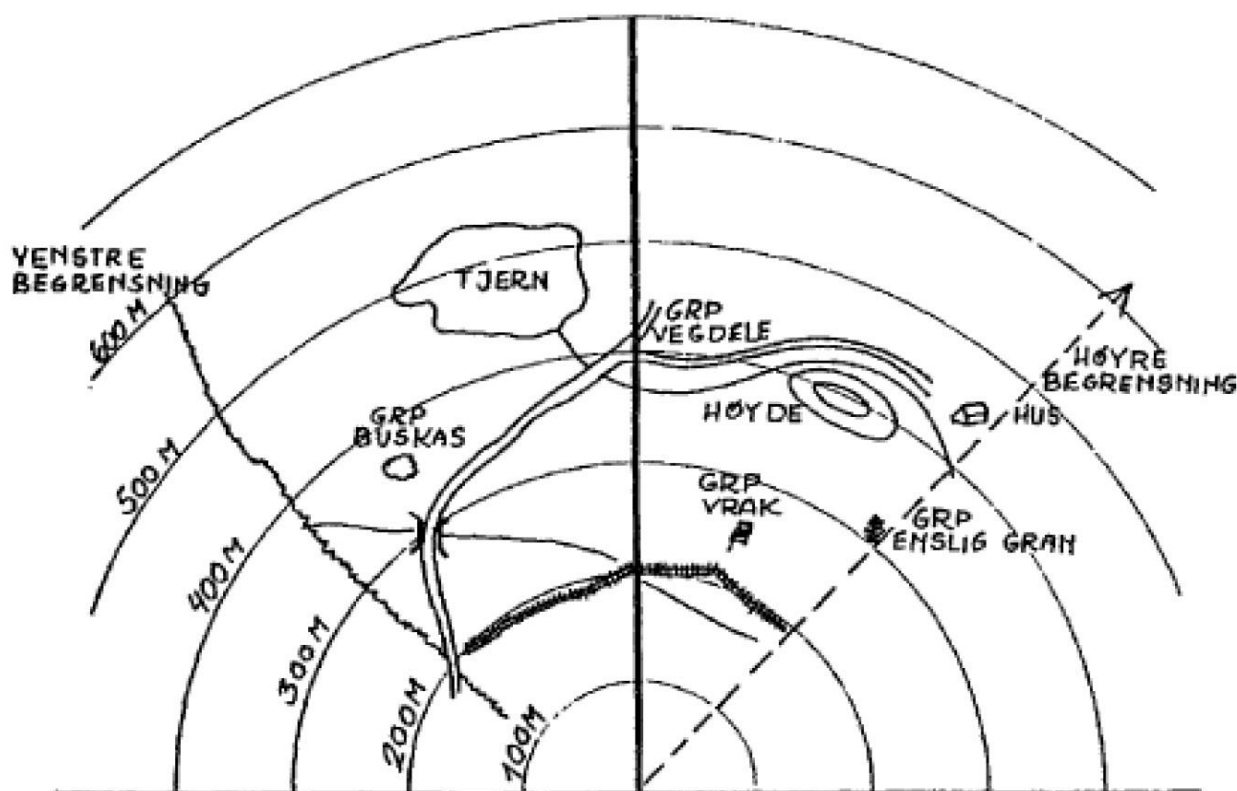
Sikkerhet:

- Har du fokus på sikkerhet ifm trening, øving og oppdragsløsning.
- Gjennomføres aktiviteter iht UD 2-1.
 - Gjennomfør løpende risikovurderinger
- Rapporteres avvik og uønskede hendelser.

Det er din plikt som lagfører å sjekke, teste og kontrollere alt utstyr og alle rutiner.

Det er din plikt som lagfører og sørge for at overnevnte momenter går i orden.

Avstandskort

HEREN

AVSTANDSKORT

Avdeling: *Lag 3 / Tr 3 / Kp B*

Målt med: *Laser*

Dato: *27.11*

Tegnet av: *Korp Engen*

Idésporinglinje: *Hitre kant av tjernet - vegdele - hus*

Merknad *Avstander er avrundet*

Punkt	Avstand	Punkt	Avstand
GRP Buskas	350	Bro	290
• Vegdele	400	Høyde	310
• Vrak	250	Hus	450
• Enslig gran	300	Gjerde	180

Skrevet 11.60 08.1978

Rekkevidde for lagets våpen og bruksområder

VÅPEN	REKKEVIDDE	NYTTES MOT
HK-416	400 m	Personell, upansrede kjøretøy
AG-3	400 m	Personell, upansrede kjøretøy
MP-7/MP-5	200 m	Personell
MG-3	600 m	Grupper av personell, utydelige og
MG-3 på trefot (mitr)	800 m	Usynlige mål, lett pansrede og upansrede
MG-3 koaksial Cv/Leo	1000 m	Kjøretøyer, stillinger, fly, helikopter og fallskjermesoldater i luften og på bakken (montert på luftmålstativ)
MINIMI	400 m	Personell, upansrede kjøretøy
MØR	1500 m	Materiell (kjøretøy, installasjoner mm) og personell
HK-417	800 m	Personell, upansrede kjøretøy
NM 149	700 m	Personell, upansrede kjøretøy
RFK Panser (bev/still)	500/700 m	Pansrede kjøretøy, bunkers og harde mål
RFK Spreng (temp/ansl)	700/1000 m	Personell, stillinger og upansrede kjøretøy
RFK Lys	2000 m	Belysning
RFK Røyk	1300 m	Blending av fienden, skjermegne, merke fi stillinger og røyke fi ut fra bygninger/bunkers
GUR 40mm	350 m	Personell, ildstillinger, upansrede kjøretøy, mål bak høyder, punktbekjempning mot huler, bunkers og vindu. Massetjeneste CS gass.
M-72 (bev/still)	100/200 m	Upansrede/pansrede kjøretøy, stillinger og bunkers
M-72 F1 (bev/still)	150/300 m	Upansrede/pansrede kjøretøy, stillinger og bunkers
M-19	50 m	Personell og upansrede kjøretøy
M-100	100 m	Personell, upansrede kjøretøy og lett pansrede kjøretøy
12.7 mitr bakkemål	1800 m	Personell, upansrede kjøretøy
12.7 mitr lett pansrede	1200 m	Personell, upansrede og lett pansrede kjøretøy
ERYX	600 m	Pansrede kjøretøy, bunkers og harde mål
JAVELIN	2500 m	Pansrede kjøretøy, bunkers og harde mål
TOW	3750 m	Pansrede kjøretøy, bunkers og harde mål
30mm Pil	2500 m	Stormpanservogner, pansrede mål
30mm MP(enklt+luftmål)	2000 m	Stormpanservogner, lett- og upansrede kjøretøy,
30 mm MP (flatemål)	3000 m	fortifikasjoner og personell.
120mm Pil (bev/still)	3500/4000 m	Pansrede mål
120mm Heat (bev/still)	2500/3000 m	Infanteri, bygg og flatemål (flere mål sammen)
81mm BK	200-5800 m	

03 Oppdrag

Innhold

Troppens formasjon	36
Prinsipper, angrep	37

Troppens formasjoner

Sentrale forhold ifm forflytning:

- Valg av marsjvei
- Valg av formasjon
- Valg av forflytningsmetode

Basert på situasjon velges beste kombinasjon av:

- gi best mulig egensikring
- beholde fremdrift

Formasjoner som kan nyttes:

- V-formasjon
- Kileformasjon
- Rekkeformasjon
- Troppen som spiss

Momenter:

- IRFMI nyttes som ordre for fremrykning
- LF velger selv lagsformasjon hvis ikke gitt av trsj

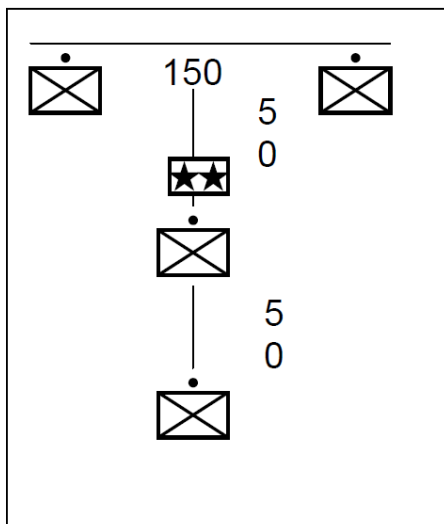
Fremrykning - forflytning før stridskontakt er initiert

Manøver - forflytning etter stridskontakt er initiert

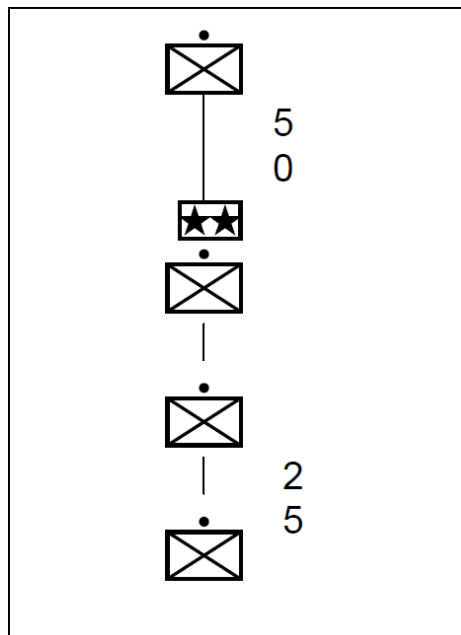
Metoder for fremrykning:

- kontinuerlig fremrykning i formasjon
- overvåket fremrykning

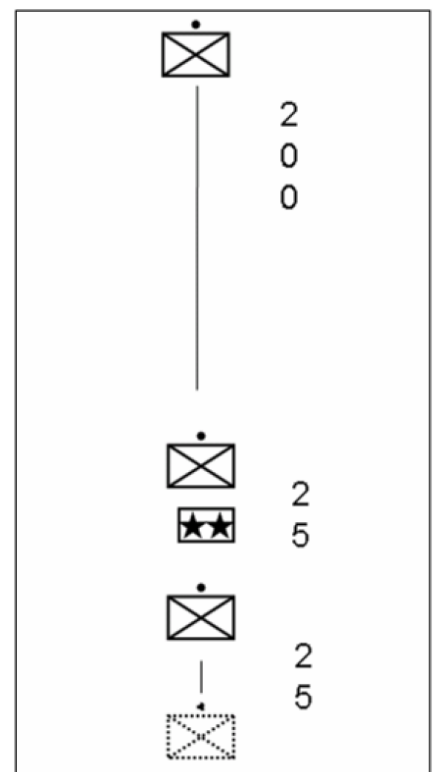
V-formasjon

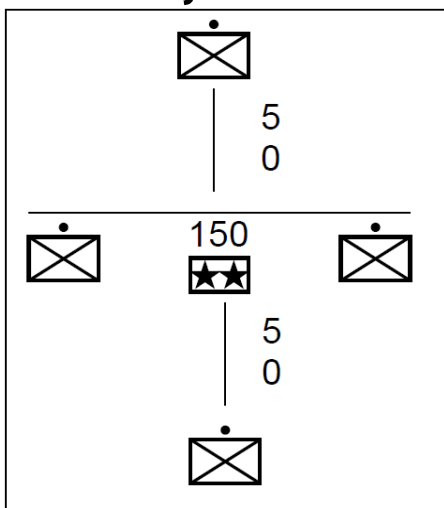
Rekkeformasjon

Troppen som spiss

Kileformasjon

Bakhold, Ildoverfall og Overfall

Definisjonen på oppdragsformuleringene er:

- **Ildoverfall** gjennomføres uten at man går inn på målet. Kan gjennomføres som selvstendig lagsoppdrag. Oppdragsformulering: Gjennomfør ildoverfall mot fiendtlige styrker i ...
 - **Overfall** gjennomføres som et ildoverfall i tillegg går en angrepsstyrke inn på målet. Gjennomføres ikke som selvstendig lagsoppdrag, men i rammen av tropp eller kompani. Oppdragsformulering: Gjennomfør overfall på fiendtlige styrker i ...
 - **Bakhold** gjennomføres både uten at man går inn på målet eller ved at man går inn på målet. Kan med organisasjonstilpassninger løses som lagsoppdrag. Oppdragsformulering: Etabler bakhold i... påfør fienden størst mulig tap.
-

Ved ildoverfall/overfall oppsøker vi fienden som vi vet befinner seg på ett bestemt sted. Bakhold gjennomføres ved at vi går i stilling og venter på at fienden skal bevege seg inn i et bekjempningsområde.

HOKHE- Prinsipper for offensive oppdrag

- **Handlefrihet**
 - Ikke bind opp alle. Ha alltid noen som kan ta seg av det uforutsette
 - Skifte- og alternative stillinger
 - Ikke være låst i en akse/uttrykningsvei
- **Overraskelse**
 - Skjult så lenge som mulig, samlet ildåpning, avledningsmanøver.
 - Ikke gjør det fienden forventer
 - Unngå stillinger som ligger frontalt på fiendens manøver
- **Kraftsamling**
 - Maksimal effekt i målområdet
 - Slå samlet, slå hardt
 - Gå for det beste alternativet/planen, du kan ikke demme opp for alt
- **Hurtighet**
 - Viktig for å oppnå overraskelse. Ikke la fienden få tid til å tenke
 - Bruk tiden riktig både under planlegging, fremføring, bekjempelsen og tilbaketrekningen
- **Enkelhet**
 - Enkel plan, standard driller og formasjoner. Gruppering etter prinsipper.

04 UTS

Innhold

UTS mal	39
Operasjonsordre (5.pkt ordre)	40
Patruljerapport	41

UTS-mal

	Troppssjef	Lagfører	Laget	
1	Mottar VO Utarbeider ordre om forberedelser (OOF) SOKKA- situasjon.oppdrag - klargjøring av R gruppe og S gruppe - administrative tiltak	Mottar OOF og gir direktiver til NLF	Klargjør etter ordre om forberedelser (mat, hvile, KTS, utrustning)	
2	Mottar oppdrag	Bør om mulig delta når TRsj mottar oppdraget		
3	Lag tidslinjal + spørsmålsark (her fører du opp spørsmål du må avklare senere i UTSen)			
4	Gjennomføring av grovvurdering	Lf bør delta om mulig		
	S	Sjefens intensjon og oppdragets ordlyd		
	O	Området vi skal operere i AKVODS A - Adkomstveier K - Kunstige og naturlige hinder V - Viktig lende O - Observasjon og skuddfelt D - Dekning og skjul S - Slutninger		
T	Trusselen/Motstanderen			
R	Foreløpig plan Ressurser vi trenger			
5	Lag foreløpig plan <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p><i>Foreløpig plan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • hensikten og slutttilstanden med oppdraget • hvordan oppdrages skal løses i grove trekk i operasjonsområde • hvordan lagene skal nyttes • bruk av tid </div> <p>Evt backbrief til oppdragsgiver Juster foreløpig plan</p>			
6	Iverksettelse av strakstiltak			
7	Gi varslingsordre	Mottar VO	Forberedelser etter varslingsordre	
	S	Situasjon		
	O	Oppdrag		
	T	Tid og sted for O-møte		
	T	Tidligste tid for avmarsj		
	A	Adm bestemmelser		
	R	Rekognosering		
8	Rekognosering av område, og fortsatt vurdering. Utarbeider ordre	LF deltar på rekognosering. Rekognoserer sine stillinger. Utarbeider LF's ordre. Gir backbrief til trsj	Fremføring til O-møte under ledelse av NLF	
9	Gi ordre	Mottar oppdrag	Deltar på troppssjefs ordremøte	
		Gjør nødvendige rettelsler til LF's ordre		
		Gir LF's ordre til laget	Mottar og iverksetter siste forberedelser	
10	Tren på oppdraget	Trener på oppdraget	Trener på oppdraget Klargjør for forflytning og oppdragsløsning	
11	Iverksetter oppdraget	Iverksetter oppdraget	Iverksetter oppdraget	

Operasjonsordre - OPO

Etter at rekognoseringen er ferdig og foreløpig plan er justert, har troppssjefen alle inngangsverdier til å ferdigstille sin ordre. Denne bygges opp etter malen for 5. punktsordre.

1 SITUASJON

a) Motstanderen:

Skriv i brødtekst hvordan motstanderen vil fortone seg mot troppen. Hvem er det og i hvilket antall? Hvilke kapasiteter har han, og hvordan vil han operere mot oss. Skriv kronologisk hvor han vil komme inni vårt område og hvordan han vil manøvrere. Hvor vil han oppholde seg i vårt område? Fra hvor vil han observere, eller kunne beskytte oss. Hvordan vil han trekke ut, eller fortsette kampen? Hvilken støtte/forsterkninger kan han få? Punktet avsluttes med hans sannsynligste og farligste handlemåte mot oss.

b) Andre egne styrker:

Her skal først høyere avdelings (områdets) oppdrag være med, så sideordnede (andre tropper i området).

c) Underleggelser og avgivelser:

Avdelinger utenfra som skal underlegges oss (tid, sted, varighet). Egne underavdelinger som skal avgis til andre.

2. OPPDRAG

Egen tropps oppdrag, ordrett slik det er gitt fra områdesjef.

3. UTFØRELSE

Intensjon

Hensikt

Målsettinger

Ønsket sluttsituasjon

a) Plan:

Start alltid nært i tid og gi en kronologisk beskrivelse av gangen i oppdraget.

Forklar med egne ord hvordan du har tenkt å løse ditt oppdrag med troppen, hvordan du har tenkt å nytte dine lag og hvorfor (ikke fortell hvilke lag som skal gjøre hva). Her er det viktig at din stridside kommer godt fram, slik at alle skjønner helheten.

b) Lag 1

Her gis oppdrag til underavdelingene. Gi lagførerene rom der det er mulighet. Gi oppdrag i hva de skal gjøre/oppnå, og med hvilken hensikt. Ikke gi hvordan oppdraget skal løses. Oppdragsformuleringen starter med en av følgende begreper: - på ordre, - vær forberedt på eller – iverksett.

c) Lag 2

d) Lag 3

e) Fellesbestemmelser:

Dette er det siste punktet under UTFØRELSE, her skal punkter som er felles for 2 eller flere underavdelinger være med. Eksempler på slike punkter kan være: beredskaps grad, feltrop, marsjrekkefølge, feltarbeider, ROE etc.

4. ADMINISTRASJON OG FORSYNINGSTJENESTE

a) Ammunisjon:

Hvordan etterforsynes ammunisjon. Eventuelt føringer på hvor mye ammunisjon skal bringes med ut på oppdraget

b) Materiell:

Sperremateriell, disponering og bruk av nattobservasjonsutstyr, ABC-vernadrakt, vest kroppspansring, miner etc

c) Sanitet:

Hvor skal sårede evakueres til. Hvilket ansvar har det enkelte lag. Hvor er troppens rede

d) Forpleining:

Hvordan forpleies troppen

a) Transport:

Fordeling av tildelte kjøretøy

5. STRIDSLEDELSE OG SAMBAND

b) Samband:

Bestemmelser om radiofrekvenser, koder, kallesignaler, tildeling av sambandsmidler.

c) Stridsledelse:

- Hvor er overordnet kommandoplass
- Hvor er tropps KO, og sjefens plass

Patruljerapport

1. Ansvarsfordeling i patruljen, hvem gjorde hva under oppdragsløsningen?
2. Patruljens oppdrag.
3. Kritiske spørsmål gitt i oppdraget.
4. Rapporteringsdirektiv.
5. Tid og sted for avmarsj, beskrivelse av ruten mot målet.
6. Terreng:
 - a) beskrivelse av terreng og føreforhold langs patruljens rute
 - b) kartkorreksjoner
 - c) fiendtlige enheter langs infiltrasjonsruten. Tid og sted for observasjon
 - i. på bakken
 - ii. i luften
 - iii. diverse
7. Fiendtlige styrker og installasjoner, tid og sted for observasjon:
 - a. forlatt militært utstyr observert
 - i. hva kan ha vært grunnen til at det var forlatt?
8. Sivilbefolkningen, tid og sted for observasjon:
 - i. hvordan oppførte vanlige sivile seg?
 - ii. hvordan samhandlet sivilbefolkningen med fienden?
 - iii. hvis patruljen ble sett av sivile, hvordan reagerte de?
9. Tid og sted for avmarsj under eksfiltrasjon, beskrivelse av ruten på retur.
 - a. beskrivelse av terreng og føreforhold langs patruljens rute.
 - b. tid og sted for pick-up.
 - c. observasjoner på retur, tid og sted for observasjon:
10. Har patruljen mistet eget utstyr?
 - a. hva ble mistet?
 - b. hvor og når ble det mistet?
11. Gjennomgå bilder tatt av patruljen, samt eventuelle skisser de har lagd.
12. Hvilke etterretningsprodukter fikk patruljen som støtte til sin oppdragsplanlegging?
 - a. hvilke hadde de bruk for?
 - b. hvilke hadde de ikke bruk for?
 - c. var det noe patruljen hadde bruk for som de ikke fikk?
 - d. var det noe i det de fikk som var feil eller misvisende?

Hensikt:

Etter alle oppklaringsoppdrag skal patruljerapport skrives. I tillegg skal patruljerapport skrives i etterkant av alle oppdrag (som en del av reorganiseringsfasen). Hensikten er å få formidlet alle forhold som man har observert under oppdragsløsningen til høyere enhet på en strukturert og systematisk måte slik at all relevant informasjon kommer med.

Metode:

Dersom patruljen har gjennomført et oppklaringsoppdrag ut fra en patruljebase, skal rapporten sendes over samband, da kan standard meldingsoppsett nyttes.

Når patruljerapport leveres skriftlig/muntlig brukes mal for etterretningsmessig debrief som mal.

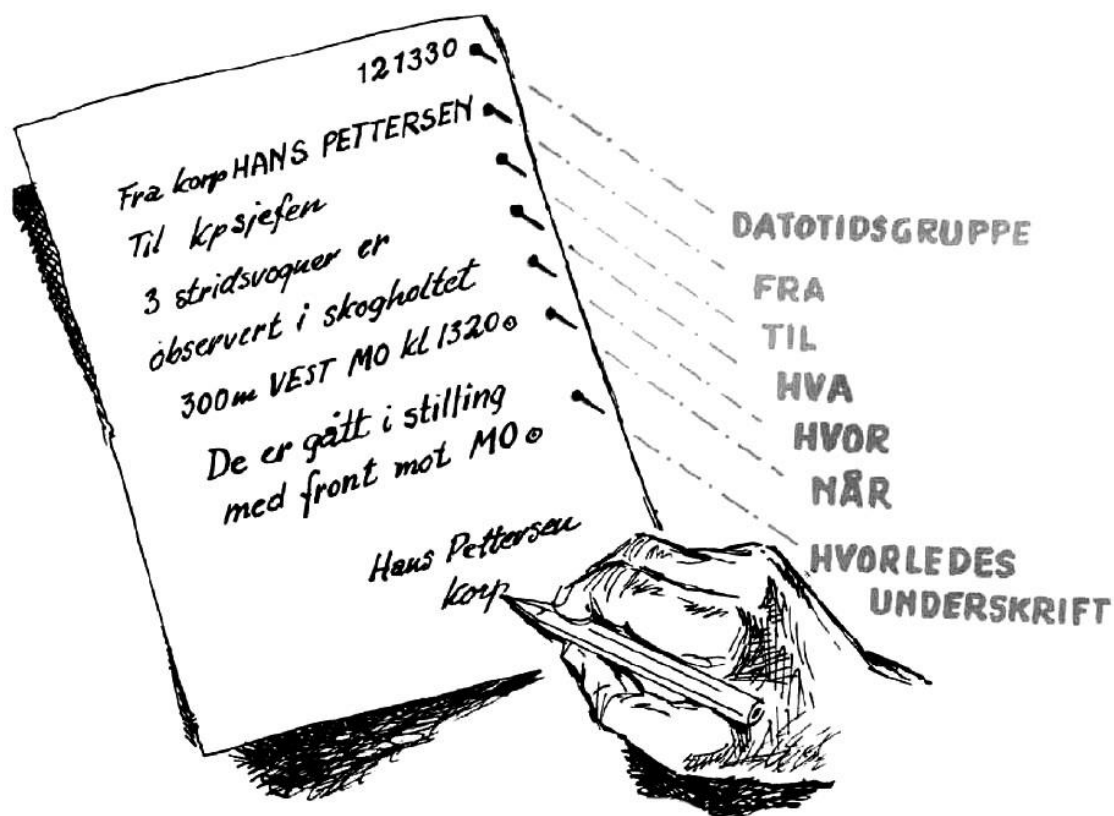
Dersom patruljen returnerer til egen troppsbasis i etterkant av gjennomført oppklaringsoppdrag, brukes patruljerapporten som mal for skriftlig rapport. Husk at i slike tilfeller må overskriftene på hvert enkelt punkt inkluderes, slik at rapporten blir lett å lese for mottaker. Rapporten leveres i KO.

Dersom man finner punkter i malen som ikke er relevante for oppdraget man har gjennomført, skal man skrive "ingen informasjon". Dette for at mottakeren skal forstå at det faktisk ikke foreligger informasjon, fremfor at patruljen har glemt å føre det inn.

Krav til utførelse:

Rapporten skal være skrevet på en måte slik at den er mulig å forstå. Med dette menes tydelig håndskrift, nøyaktig og presis informasjon og at den er skrevet iht. meldingsoppsettet. Husk at meldingen skal leses og forstås av andre enn patruljen. Patruljen må formidle et best mulig bilde av det den har erfart.

05 Meldingstjeneste og sanitet

Innhold

Standardmeldinger	43
Grunntegn kart	45
Sanitet.....	47

Standardiserte meldingsoppsett

MELDINGSTJENESTE

Kilde: FR 20-3-1-4

Etterretning og sikkerhetstjeneste

Vedlegg 15: Sjekkliste

Huskeliste for meldingstjeneste (Skriftlige og muntlige meldinger)

- **DATOTIDSGRUPPE:** Dato og tid
- **FRA:** Hvem (gjerne med telefonnr)
- **TIL:** Mottaker
- **HVEM:** Hvem har observert noe?
Opprinnelig kilde
- **HVA:** Nøyaktig hva som er observert
Antall, utstyr, kjt, klær etc.
- **HVOR:** Nøyaktig hvor det er obs.
Stedsnavn, kartref., best mulig beskr.
- **NÅR:** Når ble det observert noe
- **HVORDAN:** Hvordan forholdt det
observerte seg? Stod de stille, var de etabl.?
Under mars, retning, fra-til etc.
Skaff en best mulig beskrivelse.
- **UNDERSKRIFT**

OBSERVASJONSRAPPORT (rød)

E-melding som sendes snarest ved observasjoner som besvarer kritiske spørsmål.

A	E-01
B	Til
C	Fra
D	DTG
E	Hva
F	Hvor
G	Når
H	Hvorledes
I	Vurdering
J	Retning fra- til (Eks: N-S)
K	Troverdighet (A-F) – Fylles ut av S-2
L	Sannsynlighet (1-6) – Fylles ut av S-2

KONTAKTRAPPORT (rød)

Sendes snarest etter en kontakt med fienden.

A	E-05
B	Til
C	Fra
D	DTG
E	Hva
F	Hvor
G	Når
H	Hvorledes
I	Utfall av sammenstøt
J	Anbefalt videre handling

SANITETSRAPPORT (blå)

Sendes fra patrulje til eget KO ved sykdom/skade som betinger legehjelp.

A	A-02
B	Til
C	Fra
D	DTG
E	Pasientens navn
F	Beskrivelse av hvordan skaden oppstod (tidspunkt)
G	Beskrivelse av skaden
H	Beskrivelse av behandling
I	Pulsfrekvens
J	Blodtrykk
K	Respirasjon
L	Kroppstemperatur
M	Urinmengde
N	Bevissthetsnivå (GCS)
O	Forslag til videre handling

SAMLEMELDING (rød)	
E-melding av all aktivitet. Sendes ved forhåndsavtalte sendevindu ifm overvåkingsoppdrag.	
A	E-03
B	Til
C	Fra
D	DTG (Dato-Tids-Gruppe)
E	Hvor (Observasjonspunkt)
F	Når (fom – tom)
P	Sikt i perioden
G	Hva, hvor, når, hvorledes
H	Hva, hvor, når, hvorledes
I	Hva, hvor, når, hvorledes
J	Hva, hvor, når, hvorledes
K	Hva, hvor, når, hvorledes
L	Hva, hvor, når, hvorledes
M	Hva, hvor, når, hvorledes
N	Hva, hvor, når, hvorledes

"LINK UP" PROSEDYRE (gul)	
Brukes dersom patruljen skal gjennomføre "link up" med andre egne (for eksempel for å få forsyninger, eller for å gjennomføre uthenting).	
A	O-10
B	Til
C	Fra
D	DTG (Dato-Tids-Gruppe)
E	Tidsvindu for kontakt (fra/til DTG)
F	Sted for link up
G	Beskrivelse av andre egne
H	Link up prosedyre
I	Supplerende opplysninger

ÅPNINGSMELDING	
Sendes snarest når patruljen har øyne på målet (ved overvåkingsoppdrag). Dette er formatet på MRR/LFR.	
A	O-03
B	Til
C	Fra
D	DTG (Dato-Tids-Gruppe)
E	OP posisjon (6 siffer)
F	Alt OP-posisjon (6 siffer)
G	Base posisjon (6 siffer)
H	Alt base posisjon (6 siffer)
I	Primær PUP/PZ
J	Sekundær PUP/PZ
K	Nød PUP/PZ
L	Obs. punkt (oppdragsnummer + 6 siffer)
M	Obs. venstre begrensning (6 siffer)
N	Obs. høyre begrensning (6 siffer)
O	Obs. ytre begrensning (dybde)
P	Effektiv DTG

DAGLIG STATUSRAPPORT (blå)	
Sendes daglig iht avdelingens rapporteringsdirektiv.	
A	A-06
B	Til
C	Fra
D	DTG (Dato-Tids-Gruppe)
E	Personellstatus
F	Kjøretøy (inkl. drivstoffstatus)
G	Våpen (inkl. ammostatus)
H	Optisk
I	Samband (inkl. batteristatus)
J	Forbruk/annet

Tegn & signaler

Følgende NATO-tegn nyttes for å markere størrelsen på en avdeling:

Tegn (indicator)	Beskrivelse (Description)
■	Installasjon (Installation)
∅	Gjeng (Team/Crew)
·	Lag (Squad)
••	Gruppe (Section)
•••	Tropp (Platoon)
I	Kompani (Company)
II	Bataljon (Battalion)
III	Regiment (Regiment/Group)
X	Brigade
X X	Divisjon (Division)

Materiellets tilhørighet markeres slik:

ukjent (gul)

venn (blå)

nøytral (grønn)

fiende (rød)

Avdelingstegn: Deles inn i manøver, taktisk støtte og hovedkvarter.

Materielltegn: Grunntegnene er like med unntak av venn som er sirkel i stedet for rektangulært.

Infanteri

Arktisk

Mekanisert

Lett

Luftlande

Motorisert

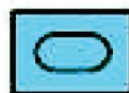
Kavaleri

Amfibisk

Hjul

Stridsvogn

Berging

Luftlande

Oppklaring

Pansret/hjul

Motorisert

Luftlande

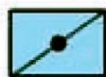

Heimevernsavdeling

Teknisk støtte/forsyning

Artilleri

Art leger/
Mållokalisering

Rakett

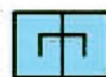
Kanon
Selvdrevet

BK

Ingeniør

Motorisert

Pansret

Panservern

Avlastet

Pansret

ABC

Samband

EK

Helikopter

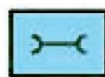
Luftvern

Transport

Sanitet

Våpen tekn

Forsyning

Automat
gevær

Lett
maskingevær
(Minimi)

Middels
maskingevær
(MG-3)

Tungt
maskingevær
(12,7 el 14,5 mm)

Granatkaster

Missil
(grunntegn)

Middels
PB rakett

Rakettkaster

Flerrørs
rakettkaster

Panservern-
våpen, lett

Bombekaster

Middels
Bombekaster

Panservern
kanon

Direktesky-
tende kanon

Luftvern
kanon

Rekylfri PV
kanon

Haubits

Stridsvogn

Stormpanser
vogn

Pansret
Personell kjt

Kommando
SPV

Pansret
forsyningskjøretøy

Stormpanservogn
på hjul

Flerbruks
kjøretøy

Sivilt kjøretøy

Lastebil

Lastebil
lendegående

Bro

Ingeniørkjøretøy

SANITET

Opptreden på skadested – OSAT

O - Oversikt (vurder situasjon, ta ledelsen om ikke det er gjort av andre, behold roen)

S - Sikkerhet (noe som truer din egen eller pasientens sikkerhet, ytre trusler)

A - Akutte tiltak (iverksette tiltak ut fra funn - CUF, MARCH, TACEVAC)

T - Tilbakemelding / varsling (ihht avdelingens rutiner, evt sivile nødetater)

CUF – Care Under Fire

1. Skyt tilbake, søk dekning
2. Instruer og/eller forvent at den skadde opprettholder stridskontakten
3. Instruer den skadde til selv å ta dekning, utføre førstehjelp (TQ/direkte trykk) på seg selv hvis mulig
4. Prøv å forhindre at den sårede blir påført ytterligere skader
5. Skadde som befinner seg i brennende kjt/bygg, hentes ut/flyttes til et tryggere sted (hvis mulig)
6. Luftveishåndtering tas generelt ikke før MARCH fasen
7. Stopp livstruende ytre blødninger, hvis taktisk mulig:
 - a. Instruer den skadde til å kontrollere blødningen vha selvhjelp
 - b. Bruk TQ på ekstremiteter
 - c. Plasser TQ utenpå uniformen så høyt på arm/lår som overhodet mulig
(NB! Lår TQx2), stram til, og flytt den skadde i dekning

M Stans store pågående blødninger

- blood sweep
- direkte trykk
- heve skadested
- TQ
- revurder OSAT

A Åpne luftveier

- hakeløft
- inspiser munnhule
- se, lytt, føl
- HLR ved pustestans
- revurder OSAT+M

R Avdekke sår, skader, misfarging

- bryst/armhule/mage/lyske
- strekk av hud
- sjekk bak (rygg + sete)

Vurder respirasjon

- Rask / langsom respirasjon
- Vondt / tungt for å puste
- Endringer i pustearbeidet

Behandle åpne/surklende brystskader (dekke til sår)

Sideleie, lett hevet overkropp, sittende

- revurder OSAT+MA

C Blødningsundersøkelse

- hode, armer, bein
- Puls (BT), hud, temp, kap. fylling
- Behandle evt større skader
- trykkbandasje
- pakke sår
- behandling fremmedlegemer
- stabilisere skader (støtte/spjelke)
- revurder OSAT+MAR

H Vurder hodeskade og bevist

- AVPU
- Undersøk/behandle evt øyeskader
- Forbygg nedkjøling
- Hodeplagg, isolerende underlag, fjern vått tøy, pakk inn, ly
- Leiring
- Sideleie, sittende
- Håndtering/forflytting
- Forsiktig, nødvendig
- Forflytting
- Klargjør til forflytting
- Varsel/overlevering
- Pasientdokumentasjon (ATMIST)
- Revurder OSAT+MARCH (kont/overvåk)

06 Skyting

Innhold

Sikkerhetsbrief.....	49
Huskeliste skyteleder, innskyting.....	50
Siktejustering HK416	51

Sikkerhetsbrief for skarpskyting

DTG:	
SKYTEBANELEDER:	
MEDIC:	

SIKKERHETSMATERIELL:

- Mobil
- Radio
- GPS
- Markeringsmateriell
(røyk/jordtegn osv)

SANITETSUTSTYR:

Enk mann: Enk mann pakke

Avdeling:

Båre
Sansoldat/san veske nr1
Ullteppe/jervenduk

VED KALDT VÆR/LANG EVAK:

Pasientvarmer m/ batteri,
Kulldings og fyrstikker.
Nakkekrage

VIKTIGE TELEFONER:

AMK - 113
Legevakt -
MIL alarmsentral -
Avdelingssjef -

POSISJONER:

Møtepunkt ambulanse

(beskrivelse/adresse)

Helikopter landingsplass

Rute
(6 sifret)

Lat/long

BANEN:

1. H/V begrensning
2. Andre begrensninger
3. Måltyper
4. Spes utfordringer

<ol style="list-style-type: none"> 1. Område for fylling av ammo 2. Området for ventetjeneste 3. Området for tørrtrening 4. Området for søppel 5. Området for sanitets materiell 6. Skytebanemateriell <ul style="list-style-type: none"> • Justeringsverktøy • Lapper/skiver/stiftepistol • Olje/Pusseutstyr • Batterier • Ørepropper • Varm drikke 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Fortell hvordan soldatene skal opptre på standplass 8. Repeter/gjennomgå sikkerhetsregler 9. Trekk igjennom våpen, sjekk sikter og skruer 10. Gjennomgang av plan for skytingen
<p>HUSKELISTE FOR SKYTELEDER</p> <p>Før skyting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klargjøre skytebanen • To rekker, tøm våpen kontroller • Gjennomfør sikkerhetsbrief • Linksskyttere plasseres til høyre • Skiveinndeling <p>Under skyting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fyll opp et magasin med X antall patroner ! • Ligg ned og prøv stillingen, hørselvern på ! • Magasin i, lad våpen ! • Så snart skytterne er klare, • X antall skudd mot skivene, ILD ! • Har alle skutt ? Tøm våpen kontroller ! <p>Etter skyting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visitasjon, alle magasin og våpen, sjekk lommer/tasker • Trekk gjennom løp med olje, spenn ned ufarlig retning • Opprydning 	<p>FREMGANGSMÅTE INNSKYTING RIFLE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontroller at siktet er skikkelig og riktig festet til våpenet • Skyt en samling på minst 4 skudd • Start justering først når soldaten samler skuddene sine, tidligst etter andre 4-skuddsserie • Finn middeltreffpunkt, regn ut og foreta justering • Skyt ny samling • Dårlige skudd som skytter selv er klar over skyldes ham selv skal settes ut av betraktning <p>Krav til godkjent innskutt våpen:</p> <p>¾ skudd innenfor 8'er ringer og middeltreffpunkt 7 eller bedre.</p>

HK 416 N Aimpoint - 5,56mm NM255

Kulebenedropp (cm)		Siktejusteringsavstand (m)					Siktehøyde: 71 mm
		100	200	300	400	500	600
50	2	0	4	12	22	34	49
100	0	4	12	22	34	49	72
150	-2	4	16	31	49	72	91
200	-8	0	15	35	60	91	104
250	-19	-9	10	35	66	104	113
300	-35	-23	0	30	67	113	115
350	-58	-44	-16	18	62	115	110
400	-87	-71	-40	0	49	110	98
450	-124	-106	-71	-26	29	98	76
500	-170	-150	-112	-62	0	76	44
550	-227	-205	-162	-108	-40	44	0
600	-296	-272	-225	-165	-91	0	

25 m: Treffpkt = -1 cm

30 m: Treffpkt = siktepunkt

Vo = 900 m/s

▲ Siktepunkt 0-350 m

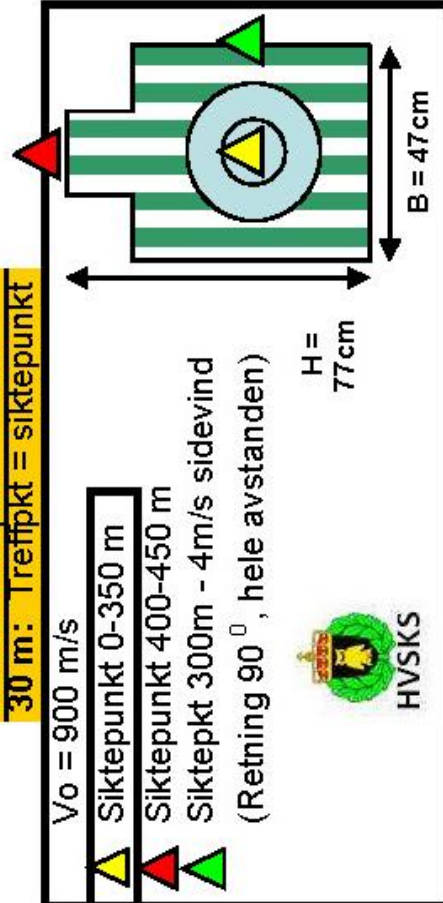
▲ Siktepunkt 400-450 m

▲ Siktepkt 300m - 4m/s sidevind
(Retning 90°, hele avstanden)

H = 77cm

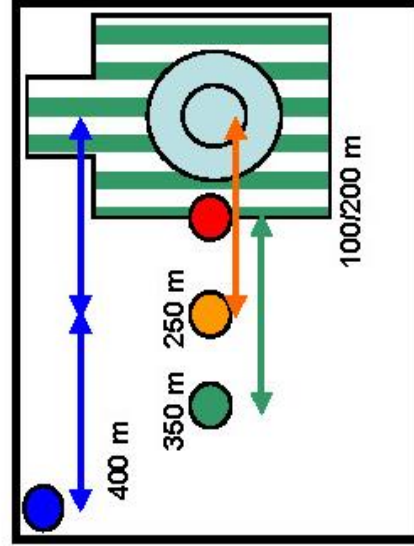
HVS KS

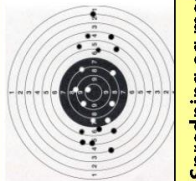
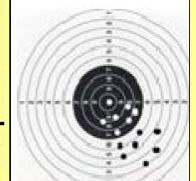
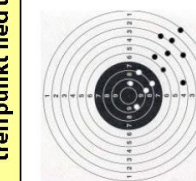
HK 416 N Aimpoint - 5,56mm NM255

Avstand til målet (m)	Sidevindstabell (avdrift cm)			
	2m/s	4m/s	8m/s	8m/s
50	0	1	2	2
100	2	3	6	6
150	2	5	10	10
200	5	10	19	19
250	8	16	32	32
300	12	24	48	48
350	17	34	67	67
400	26	51	102	102
450	32	65	130	130
500	40	80	160	160
550	53	106	211	211
600	62	125	250	250

Bevegelig	
Forsprang	1,5 m/s
	8
	18
	27
	37
	48
	59
	72
	85
	99
	114
	130
	147

Siktejustering	
Treffpkt endring mm	Reserve
	Høyde Sid
Aimpt H/S	5 12 9
30	16 40 30
100	32 80 60
200	48 120 90
300	64 160 120
400	

Treffbilde	Observasjon av eller spørsmål til skytteren	Årsak til treffbilde	Feilretting
<p>Stor høydespredning</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skytteren melder feil treffpunkt. 2. Skytterens rygg beveger seg. 3. Skytterens hode er fremhengende, venstre hånd for lang frem, høyre albue for langt ut til siden. 4. Er kolben riktig ansatt mot skulderen? Er den helt inntil? 5. Hvordan er grepet med venstre hånd? Er det vekslende hardt og løst? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unøyaktig siktepunkt i høyde. 2. Holder ikke pusten under siktingen. 3. Stillingen er for lav, øyet tvinges til å se ikke under øyebrynet, og kolben kommer for lavt i skulderen. Dette resulterer i feilaktig og variert rekyløpatak. Feilen har lett for å oppstå under skyting av flere skudd fordi skytteren unnlater å rette stillingen mellom skuddene. 4. For løst ansatt kolbe bevirker bevegelse i våpenet før rekylten tas opp av skulderen. 5. Hardt grep bevirker at venstre underarm tar opp en del av rekylten. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Presiser riktig siktepunkt. 2. Forklar at pusten må holdes, og at lungene skal være halvfulle med luft. Kontroller skytterens utførelse ved å holde en hånd på hans/henns rygg under skyting. 3. Feilene rettes i henhold til stødige grepsfaktorer. 4. Forklar at kolben må være helt inn til skulderen.. 5. Forklar at grepet med venstre hånd skal være avslappet
<p>Stor sidespredning</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skytteren melder feil treffpunkt. 2. Heller (kanter) våpenet forskjellig fra skudd til skudd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unøyaktig siktepunkt i side. 2. Skuddet går til samme side som våpenet helles til (og litt lavt). 	<p>Presiser riktig siktepunkt. Rett våpenet, og forklar nødvendigheten av det. Kontroller.</p>
<p>Spredning og med middel-treffpunkt ned til venstre</p> 	<p>Bevegelse (rugging) i våpenet i skuddøyeblikket.</p>	<p>Skytteren skyver frem skulderen og ofte også høyre hånd. Skytteren forsøker å møte rekylten med skulderen og hånden.</p>	<p>Forklar ham feilen, og fortell at slaget blir hardere når man tar imot. Kontroller med hendene på hans skulder under skyting.</p>
<p>Spredning med middel-treffpunkt ned til høyre</p> 	<p>Bevegelse i våpenet i skuddøyeblikket.</p>	<p>Nappavtrekk. Skytteren bestemmer seg for å ta avtrekk. Avtrekket tas med hånden og armen, og våpenet dras med. Feilen er ofte av nervøs art.</p>	<p>Demonstrer med din hånd over hans hvordan avtrekket skal utføres, og få ham til å utføre det samme over din hånd. Forklar nødvendigheten av at avtrekket utføres riktig mens det siktes riktig. Nervøsitet kan arbeides bort ved skytetrening.</p>

Treffbilde	Observasjon av eller spørsmål til skytteren	Årsak til treffbilde	Feilretting
Stor spredning 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skytteren rykker og blunker. 2. Våpenet holdes ikke rolig under finsiktingen. 3. Meldrer feil treffpunkt. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dårlig avslapping gir rykkende og ukontrollerte bevegelser, og rykningen blir ofte forsterket i skuddøyeblikket. Feilen har som regel forbindelse med at skytteren er skuddredd og reagerer på sine og andres skuddsmell. 2. Ustø anleggsstilling. 3. Blikket på målet avtrekksøyeblikket. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skytteren må få anledning til å trene mer og benytte ekstra godt hørselsvern. 2. Kontroller i detalj stillingen og de stødige grep faktorer.
Spredning og med middel-treffpunkt opp til venstre 	Bevegelse i våpenet i skuddøyeblikket.	Kolben for løst ansatt i skulderen sammen med for løst grep med høyre hånd. Avtrekket tas med hele hånden, og kolben presses ned og til venstre.	Forklar feilen. Kontroller kolbens plass i skulderen og høyre hånds grep. Demonstrer hvordan grepet tas og avtrekket utføres, med din hånd over hans.
Skuddene ligger feil i forhold til kontrollskytteren mtp. for stor spredning	Feilaktig kroppsvinkel. Feilaktig plassering av høyre albue.	Våpenet bendes.	La skytteren sikte på blinken for deretter å lukke øynene i ca. 10 sek og med godt avslappet kropp. Be ham fortsette siktingen, og rett stillingen i forhold til bevegelsen i våpenet.
Skuddene er godt samlet, men ligger feil (ved helling: til siden og noe ned)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meldrer feil treffpunkt. Heller (kanter) våpenet til samme side fra skudd til skudd. 2. Meldrer feil treffpunkt. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skuddet går til samme side som våpenet heller, og litt lavt. 2. Kjenner ikke sitt våpen. Tar ikke hensyn til hvordan det går, og forlegger ikke siktepunktet. 	Forklar feilen.

10.4 Treffbilder for gevær – korte hold

Figurene under viser mulige feilkilder referert i forhold til treffbildet. Treffene tar utgangspunkt innskutt våpen og i at skytingen er gjennomført med høyre skulder som sterk skulder.

	<p>Høy samling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Møter med skulder • Feil siktebilde, ikke forlagt sikte på korte avstander 		<p>Spredning ned venstre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Møter med skulder • Nappavtrekk
	<p>Spredning opp venstre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolben langt ute i skulderen • Feil mesterøye 		<p>Høy samling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolben lavt i skulderen
	<p>Spredning i side</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strekker ikke ut svak arm 		<p>Spredning opp høyre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dårlig rekylopptak • Ikke stabilisert sikte i et dobbeltskudd eller i en serie
	<p>Spredning litt venstre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likeverdige øyne 		
	<p>Høye/lave samlinger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulike siktebilder • Ikke stabilisert sikte mellom skuddene i et dobbeltskudd eller i en serie 		

10.5 Treffbilder for pistol

Figuren under viser mulige feilkilder referert i forhold til treffbildet. En forutsetning for bruk av figuren er at pistolen er innskutt.

